

SLOVENSKI PRIJATEL.

Izhaja enkrat
v mesecu.

Za cerkev, šolo in dom.

Velja na leto
4 fl. po pošti.

Št. 5.

15. maja 1860.

IX. tečaj.

Pridiga za praznik presv. Trojice.

(Od kerstnega imena; gov. J. Ast.)

„Pojdite in učite vse narode, in keršćujite jih v imenu Očeta, in Sina in svetega Duha.“ Mat. 28, 19.

V v o d.

Sv. Avguštin je nekaj pisal v Hiponu bukve od presv. Trojice, in se je zastonj trudil, to skrivnost razjasniti in človeškemu umu razumljivo storiti; zatoraj je hodil, da bi se malo odpočil, vsakdan ob morju sprehajal se. Nekega dne vidi pri morju čudo lepega fantiča sedeti, ki je v jamico z žlivo vodo zajemal. Avguštin ga nekaj časa gleda, potlej ga popraša rekoč: „Kaj delaš?“ Fantič mu pa kratko odgovori, da hoče vse morje v jamico spraviti. „Ej“, pravi smeje Avguštin, „fantič, to se ne bode zgodilo nikoli“. — „Ne?!“ pravi fantič, jaz pa menim, da bom pred morje v to jamico spravil, kakor ti skrivnost presv. Trojice razodel“. In komaj je rekel, je zginil. Avguštin je spoznal zdaj, da ga je Bog hočel z nebeško prikaznijo podučiti, da se zastonj trudi, kar se ne da razumeti, drugim razumljivo storiti. — Zato, ljubi kristjani! se tudi mi ne bomo prederznili, skrivnosti presvete Trojice razumeti, ktere praznik danes obhajamo, ampak hočemo ponižno verovati, česar razumeti ne moremo. Ko smo bili v imenu Očeta, Sina in sv. Duha keršćeni, smo prejeli keršćansko ime; če dolžnosti spolnujemo, ktere nam to ime naklada, bomo enkrat gledali, kar nam je zdaj nerazumljivo. Zato hočemo danes premišljevat

dolžnosti, ki jih nam kerstno ime naklada. Bog požegnaj naše premišljevanje.

Razlaga.

Po stari keršanski navadi se otroku, kterega k sv. kerstu prinesó, imé kakega svetnika dá. To se zgodi posebno zató, da bi si kristjan prizadeval, čednosti tistega svetnika posnemati, kterega ime nosi, in da bi, kolikorkrat njegovo imé sliši, izgovorí ali piše, na to mislil, da ravno tako lahko svet in zveličan postane, kakor njegov patron. Svetnikovo imé, ki ga mi imamo, je toraj le takrat kaj vredno in pomenljivo za nas, in nam bo tukaj v čast, tamkaj pa v poveličanje, če si v resnici prizadevamo, da bi svojemu patronu podobni postali. Zakaj, „kaj pomaga imé“, pravi škof Salvijan, „če pa tega ni, kar imé pomenja?“ Kaj nam pomaga imé svetnika, če pa njegovih čednost na sebi nimamo? Imé svetnikovo brez njegovih čednost nam bo le v osramotenje. O kolika sramota pred Bogom in Njegovimi svetniki za vse tiste, kteri so scer častljivo imé kakega aposteljna za božjo čast vnetega, ali kakega marternika za vero umerlega, ali kakega spokornega spoznovavca, ali kake čiste device pri sv. kerstu prejeli in ves čas svojega življenja nosili, pa od gorečnosti apostelna, od stanovitnosti marternika, od spokornosti spoznovavca, od čistosti device nič na sebi imeli niso? Čemu drugega jim bo potlej imé, kakor v osramotenje in v večí odgóvor in kazen pred Bogom?

Že neverniki so tirjali od tistih, kteri so imé kakega velikega junaka, ali scer slavnega človeka imeli, žlabtnega duhá in hvale vredne dela; zakaj mislili so, da po imenu se morajo tudi dela obravnavati, in da nič geršega ni, kakor če so si dela in imé navskriš. Ko je enkrat veliki kralj Aleksander mesto Tir oblegel, in je vidil nekega vojaka, ki je len in zanikern tam stal, ko so drugi pridno delali, ga je vprašal, kako mu je imé. Ko je vojak odgovoril, da mu je Aleksander imé, se je kralj razserdil in rekel: „Tovarš v boju, pokaži v djanju, da si vreden, imeti moje ime“. Hotel je reči: Če ne storiš, kar tvoje imé od tebe tirja, se moram jaz sramovati, da moje imé imaš. Aleksander se toliko pravi, kakor pridén, serčen biti; ti pa si len, in roke križem devaš. Bodi torej pridén, in pomagaj svojim tovaršem, ali pa se od-

povej mojemu imenu! Vse drugače, kakor ta vojak, se je pa zaderžal nek mnih, po imenu Bonifaci, ktereга življenje je sv. Peter Damijan popisal. Ta Bonifaci je prepričan bil, da je njegova dolžnost, po stopnjah svojega patrona hoditi, in njegove čednosti posnemati, in nekega dne je premišljeval, kakšen svetnik je Bonifaci bil, da je bil velik marternik, kateri ni samo svojega premoženja in posestva, ampak tudi svoje telo in življenje za božjo čast in za svojo vero junakoserčno daroval; ves ginjen je sam sebi rekel: Do zdaj je bilo moje imé le prazen glas. Jaz se pustim po imenu marternika klicati, pa se še samega sebe zatajevati nisem naučil. Pri Bogu in svojem svetem patronu obljubim, svoje imé odložiti, ali pa marternik postati. Kakor je rekel, tako je storil. Bonifaci je zapustil svét, je šel v samostan, je sveto živel in je od Boga gnado zadobil, da si je zaslužil krono marternikov. Ta Bonifaci tedaj ni imel zastoj imena sv. marternika Bonifacija.

Tako naj vsi kristjani delajo čast svetniku, ktereга imé jim je njih mati sv. kat. cerkev pri sv. kerstu dala. Naj si prizadevajo čednosti svetnika si pridobivljati. Kolikorkrat se po imenu pokličejo, naj jim spreleti dušo in jih živo povabi, tudi po lepem življenju svojega kerstnega patrona ravnati se. — Kakšne imena, kristjani moji! so pa vam pri sv. kerstu dane bile? Imena so mnogotere, tako postavim je enemu ime Janez, drugemu Peter, ta je Andrej, uni Štefan. Tebi je imé Janez. Ta je bil učenec, ktereга je Zveličar zavoljo njegove nedolžnosti posebno ljubil. Tebi je ime Peter. Kdo je bil bolj vnet za vero, kdo je bil bolj stanoviten v preterpljenju vseh nadlog, kakor ta? Tebi je ime Andrej. Ta se je veselil, ko je križ ugledal, na katerem je imel za Kristusa umreti. Tebi je ime Štefan. Ta ni nobenega človeka sovražil, in je še clo za sovražnike in morivce molil. Ti veliki svetniki so vam svoje imena dali, naj vas tudi močno spodbadajo, si njih čednosti pridobiti. Pa kaj se je do zdaj zgodilo? Ali imate čednosti svojih patronov na sebi? Janez se pravi otrok gnade; ti pa, ki ti je Janez imé, si s svojimi grehi gnado božjo zgubil, in si otrok jeze. Peter pomeni toliko kakor skala; ti pa, ki ti je Peter imé, si v svojih sklepih tako nestanoviten,

kakor pomladansko vreme. Štefan je toliko kakor kronan; ti pa, ki se Štefan imenuješ, nočeš nič terpeti in prestati, da bi tudi enkrat krono od Boga prejel. Andrej pomeni močnega moža; ti pa, ki to imé imaš, se daš od vsake skušnjave premagati. — O ljubi kristjani! kaj nam pomagajo te imena, če pa čednost svetnikov nimamo? Ali nam niso v osramoto pred božjimi očmi in njegovimi svetniki?

Ktere imena imate pa ve, keršanske žene in device?! Eni, postavim je ime Katarina, drugi Neža. Te dve ste svitli zvezdi kat. cerkve, in daleč svetile z lepo svitlobo svojih čednost. Sv. Katarina se je slavno skazala s svojo visoko modrostjo in neomadeževano čistostjo, in je raji umreti hotla, kakor da bi bila dragi biser nedolžnosti zgubila. Ali ste tudi vé, ki njeno imé imate, razumne, kakor kače, in priproste, kakor golobje? Ali vam je nedolžnost tako draga, da bi raji vse terpele, kakor da bi nedolžnost zgubile? Oh nak! Vé se dostikrat perliznjenemu govorjenju zapeljivcov zdaj k tej, zdaj k uni nespodobnosti zapeljati daste, tako da se mora sv. Katarina sramovati, da njeno ime imate. Nad sv. Nežo občudujemo njeno stanovitnost v veri, in njeno serčnost v preterpljenji grozovitnih marter. O kako vse drugače se pa dostikrat zadržite vé, ki se Neže imenujete! Kako malo gorečnosti kažete vé, resnice sv. vere spoznovati, in po njih živeti? Kolikokrat ve mermrate in tožite v križih in terpljenju? Kako bi se torej sv. Neža ne sramovala, da njeno ime nosite? Prav veliko jih je, ki imajo imé deviške matere našega Gospoda. Nekdaj si kristjani niso upali, tega imena pri sv. kerstu sprejeti, ker so mislili, da se ne spodobi, imena matere božje, kralice angeljev in svetnikov imeti. Ker pa zdaj veliko žen in devic Marijno imé ima, se samo zastopi, da bi si z vso skerbjo imele prizadevati, da bi temu lepemu imenu s pobožnim življenjem čast delale. Kolikokrat Marijno ime izgovoriti slišimo, si stavimo pred oči čisto, nedolžno, ponižno, poterpežljivo, krotko in bogaboječo devico, ktera izgled vseh čednost imenovana biti zasluži. Če tedaj kaka žena ali deklica Marijno imé ima, pa je neumna, razberzdana, nesramna, napuhnjena, prevzetna, nepoterpežljiva, prepiravna in hudobna, s tem pokaže, da tega imena ni vredna, in svoji narsvetejši

patroni vsakdan le sramoto dela. Nekdaj je bila na Francoskem navada, da so človeku, ki je bil pregrehe zoper kralja kriv, preden so ga ob glavo djali, kerstno imé odvzeli. Služabnik, namestnik kralja, je glasno vprašal: Kako je temu hudodelniku imé? Povedali so njegovo imé. Na to je rekel služabnik: Nak, tisti, ki je pri sv. kerstu to imé prejel, je bil dober podložnik kralja, ta pa je njegov sovražnik in zaničevavec njegovega veličanstva; zato naj umerje!

S k l e p.

Povejte kristjani, kaj se bo sodni dan zgodilo, če bomo svoje kerstne imena s pregrešnim življenjem onečastovali? Takrat bo tudi sodnik vprašal: Kako je imé tem ljudem? in odgovorilo se bo: Ta je pri sv. kerstu dobil imé Janez, uni Peter itd.; ti je imé Marija, uni Katarina itd. Po tem pa bodo sv. aposteljni iz svojih sodnih stolov ustali in porečejo: Ne tako, ti, ki so pri sv. kerstu ime teh svetnikov dobili, so bili ljubi otroci božji, ti pa so bili sami nečisti, pregrešni in hudobni ljudje! Gorje potlej vsem, kateri so v svojem življenju lepe imena svetih aposteljnov, marternikov, spoznovavcov in devic, ali pa še clo ime matere božje imeli, pa so tem imenom s hudobnim življenjem nečast delali! Da tedaj sodni dan ne bomo osramoteni, zato, ljubi kristjani! si skerbno prizadevajmo, da bomo pobožno, keršansko živeli in po stopinjah svetnikov hodili, katerih imena imamo! Zato si prizadevajmo, da bomo življenje svojih patronov zvedili in poznali kolikorkrat nas ljudje pri imenu pokličejo, naj nas to opominja in spodbada izglede svojega patrona posnemati. Potlej bomo svetnikom, katerih imena imamo, čast delali, in oni nam bodo v smertni uri naproti zaklicali: Veselite se, da so vaše imena v nebesih zapisane! (Luk. 10, 20.) Amen.

Pridiga za 2. nedeljo po binkoštih.

(Kako je Jezus v zakramentu sv. rešnega Telesa pričujoč; gov. M. H.)

„Neki človek je napravil veliko večerjo.“ Luk. 14, 16.

V v o d.

Kdo je človek, ki je veliko večerjo napravil in jih veliko povabil? Ta je Jezus Kristus, Sin božji, ki je za naše odrešenje človek postal. Velika večerja, katero je napravil, je njegova sv. cerkev; k večerji povabljeni so judi, katerim je Mesija bil obljubljen, in ktere je Jezus narprej v svojo cerkev klical in vabil. Ker Jezusova beseda pri prevzetnih judih ni našla prijetne zemlje, ker so svojega Odrešenika križali in njega aposteljne preganjali in umorili, so bili zaverženi in ajdje k sveti zveličanski veri poklicani. Leti so tisti ubožci, slabi, slepi in kruljevi, ki so jih hlapci iz cest in razpotja k večerji sklicali. Tako se zna današnje evangelje razložiti.

Sv. očaki in cerkovni učenički pa tudi pravijo, da velika večerja tudi pomenja zakrament sv. rešnega Telesa. Ta nar svetejši zakrament se zna po pravici velika večerja imenovati, zakaj velik je tisti, ki ga je postavil; Sin božji sam, velika je hrana, ktera se deli, njegovo presv. živo Telo; veliko jih je, ki so povabljeni, to so vsi kristjani, ja vsi ljudje svetá. Ker še v osmini praznika sv. rešnjega Telesa stojimo, in ker se v tem poletnem času presv. rešnje Telo okoli cerkve nosi in posebno moli, hočem danes od svetega rešnjega Telesa govoriti: jaz hočem pokazati, „kako da je Jezus v zakramentu rešnjega Telesa pričujoč“. Pripravite se!

R a z l a g a.

Da bote prav zastopili, kako da je Jezus v zakramentu sv. rešnjega Telesa pričujoč, vam razkladam, kdaj da postane Jezus pričujoč, kako je pričujoč, in kako dolgo ostane Jezus v tem zakramentu pričujoč.

1. Kdaj je toraj Jezus pričujoč? Kdaj se tedaj spremeni kruh v Jezusovo Telo, in vino v njegovo sv. Kri? To se zgodi vselej pri sv. maši, kedar mašnik pred povzdi-

govanjem vzame kruh v svoje roke in kelh z vinom, in čez nje tiste vsemogočne besede Jezusove izgovori, ktere je On pri zadnji večerji čez kruh in vino govoril. Kakor mašnik čez kruh reče: „To je moje Telo“, v tistem trenutku se kruh v Jezusovo rešnje Telo spremeni; kakor mašnik čez kelh z vinom reče: „To je kelh moje kerví“, v tistem trenutku se vino v Jezusovo rešnje kri spremeni. In tako kruh ni več kruh, ampak Telo Jezusovo; vino ni več vino, ampak Kri Jezusova. Po čudežu vsegamogočnosti božje se to zgodi. Ta je nauk Jezusov, ta je bila vselej vera sv. keršanske cerkve. „Poprej“, pravi sv. Gregor Naciančan, „poprej ko se besede Jezusove izgovorijo, je to, kar je darovano, kruh; kakor hitro se pa besede Kristusove izgovorijo, se ne imenuje več kruh, ampak Telo Kristusovo“. To veruje in čuti še vselej verno keršanstvo. Kedar pred povzdigovanjem orgle omolknejo in Jezus po mašniku vsemogočno besedo govori in mašnik narpervi pred Gospodom, ki je v njegovih rokah se spremenil, na kolena pade in spremenjeni beli kruh viž vzdiguje, glej! tedaj ležijo vsi verni na svojih kolenih, terkajo na serce in molijo, kakor nekdanj uni pod križem: „Ta je resnično Sin božji“. In kakor tebe pobožna duša svet sladek strah presega pred Bogom v belem kruhu, klečijo tudi nevidni angelji pred Njim in ga kakor ti molijo in pojó mu trikrat sveti, ki se je ponižal in se vedno daruje.

2. Pa na kako vižo je potem Jezus v tem nar svetejšem zakramentu pričujoč? On je pričujoč skrit v podobo kruha in vina. Naše oči ne vidijo kakor kruh in vino, naš jezik ne okusi drugega, kakor kruh in vino; pa počutki zapopadajo le zunajno, le podobe; bitstvo je spremenjeno, pod kruhom in vinom, je pravi živi Jezus pričujoč, kakor Bog in človek, z dušo in s telesom, s kervjo in mesom. Cel in živ je pod vsako posamezno podobo, tisti Jezus, ki nam ga je devica Marija rodila, kterega so modri iz jutrovega v jaslicah molili, kteri je na križu umerl za nas, ki sedi na desnici božji in kteri bo enkrat spet prišel sodit žive in mertve — ravno tisti Jezus, naš ljubeznjivi Zveličar je v zakramentu rešnjega Telesa pod podobo kruha ali vina cel med nami pričujoč. O neskončna skrivnost milosti božje, po

kateri kralj nebes in zemlje v ponižni podobi belega kruha med nami prebiva! Ker nas je ljubil, da se je v človeka ponižal in svoje življenje za nas dal, nas je ljubil do konca in hotel je pri nas in med nami ostati. In kako je ostal med nami? V ponižni podobi kruha; zakaj njegove spremenjene nebeške podobe bi ja naše zemljenske oči ne mogle prenesti. Ko je Mozes z gore Sinaj, kjer se je z Bogom pogovarjal, prišel, se je njegovo obličje tako luči svetilo, da ga Izraelci niso mogli pogledati; ko se je Jezus na gori Tabor pred tremi aposteljni spremenil, so strahú in počtovanja na svoj obraz padli in se bali. O kako bi mogle naše mesene, pregrešne oči vsegamogočnega, narsvetejšega in narlepšega kralja nebes in zemlje gledati? Umreti bi morali pred njegovim božjim obličjem; zato si je izvolil ponižno prijazno podobo belega kruha in vina, da bi se verño in zaupljivo mu bližali in ga pohlevno molili, da bi naše upanje, naša sladkost in naše zveličanje prebival med nami.

3. Kako dolgo pa je Jezus v zakramentu sv rešnjega Telesa pričujoč? Tako dolgo, dokler podobe kruha in vina niso povžite. Kedar se po vsemogočni besedi, katero Jezus v sveti maši po mašniku govori, kruh spremeni, je in ostane Jezus resnično pričujoč. On je pričujoč v posvečenih hostijah v vsaki cerkvi, in je v vseh cerkvah in vseh hostijah, ja v vsaki drobtinci celi, tisti edini Jezus. O preserčno keršanstvo, ki svojega Boga med seboj v tabernakelnih svoje farne cerkve imaš; kako zaupljivo moreš svoje verno oko proti svoji cerkvi obračati, kako rad moreš Jezusa v rešnjem Telesu obiskovati in v svojo cerkev bežati in tam pred altarjem svoje težave, reve, skerbí in znotrajne misli izlívati. Kako goreče morajo tvoje molitve teči, ako jih pred rešnjim telesom opravljaš. Pomisli, Jezus Kristus je v hostiji, katero pri božji mizi prejemaš, on je v tebi, kako skerbno in rahlo moraš svoje serce ovarovati, da je vredno prebivališče Jezusovo!

S k l e p.

Preljubi kristjani! učil sem danas keršanski nauk od rešnega Telesa, in opominjal sem, kar ste že prej znali, da

se Jezus pri sv. maši spremeni v podobo kruha in vina, in da resnično in bistveno med nami prebiva. O imejte vselej goreče in pobožno serce do rešnjega Telesa; hitite ga molit in pred njim se poniževati, ne zanemarajte sprejemati nebeško čudno hrano za večno življenje. Amen.

Pridiga za 3. nedeljo po binkoštih.

(Otroci so dolžni starše spoštovati; gov. A. P.)

„Spoštuj očeta in mater, da ti dobro pojde in da boš dolgo živel na zemlji“.
V. Mojz. 5, 16.

V v o d.

V dveh prilikah današnjega sv. evangelja od zgubljene ovce in od zgubljenega denarja nam naš Zveličar kaže veliko srečo spokorjenega grešnika, in veliko veselje, ki ga clo angelji božji v nebesih nad takim imajo. Če je pa v nebesih tolikšno veselje nad enim spokorjenim grešnikom, iz tega lahko sklenemo, da je gotovo grozno majhno število takih, ki pravo pokoro storé. Kakor malo pa je pravih spokornikov in spokornic, ravno tako malo se tudi najde dobrih otrok, posebno, kar zadene 4. božje zapovedi, ktera se povsod tako rada, tako pogosto in na toliko viž zanemarja. Ker je tedaj tudi to grozno potrebno, hočem tudi od dolžnost otrók do staršev posebej govoriti. Sv. Bonaventura vse dolžnosti otrok do staršev razloči v tri poglobitve dolžnosti, namreč dolžnost starše spoštovati, ubogati in ljubiti, in od tega bom tudi po versti govoril, in scer dans od prve dolžnosti; „da so namreč otroci starše spoštovati dolžni, in koliko se jih v tem pregreší“.

Naj vam pa dans ali pa drugo od dolžnost otrók do staršev govorim, pa vendar nikomur ni misliti treba, da vse to le male otroke zadeva, ktere še starši pod šibo imajo; ampak govoril bom tudi odraščencim, tudi gospodarjem in zakonskim, z eno besedo vsem tistim, kteri še svoje starše pri življenju imajo; zatoraj naj si tudi vsi leti te nauke k sercu vzamejo. Tisti pa, kterim so starši že odmerli, naj se pa iz

tega uče, kako so se morebiti dostikrat zoper njih pregrešili in jih žalili, in kako jim leto z molitvijo in dobrimi deli, ki jih za njih dušo opravijo, namestiti zamorejo. Preden začnem, pripravite se!

Razlaga.

1. Oče je pri svojih otrocih namestnik božji, pravi sv. Gregor Nacianški. Zakaj starši so, po katerih je Bog otrokom življenje dal, in katerim so otroci od samega Boga nar poprej in nar bolj v skerb izročeni. Če so pa starši pri svojih otrocih božji namestniki, toraj so jim otroci tolikanj več spoštovanje dolžni; in kdor te svoje dolžnosti ne dopolnuje, tudi ne dopolnuje dolžnost do Boga. Zakaj sv. pismo pravi: „Kdor se Gospoda boji, svoje starše spoštuje“. Kako imenitna je ta zapoved, se tudi iz verste previdi, v kateri je nam Bog svoje zapovedi dal. Za prvimi tremi zapovedmi, ktere zapopadajo dolžnosti do Boga, je nar prva le ta: Spoštuj očeta in mater. S tem je Bog pokazati hotel, da je prvo, kar imamo na svetu spolnovati, Boga ljubiti, moliti in častiti; drugo pa, da imamo izmed vseh drugih ljudi posebno očeta in mater spoštovati. In kakor sv. Pavl pravi, Bog za nobeno drugo zapoved ni dal obljube ne le večne, ampak tudi časne sreče in dolgega življenja, kakor ravno za četerto zapoved, toraj mora ona posebno imenitna biti. Če nam Bog bolj natančno pokazati hoče, kakšno čast smo mu dolžni, se očeta imenuje; ker pravi po preroku Malakiju: „Sin spoštuje svojega očeta, in hlapec svojega gospoda, če sem jaz tedaj oče, kje je moja čast?“ S temi besedami nas Bog uči, da smo mu zlasti zavolj tega vso čast skazati dolžni, ker je naš oče, da je toraj tudi otrok poglavitna dolžnost, svoje starše spoštovati.

Kakšno spoštovanje pa otrokom gre do staršev imeti, in v čem to obstati mora, nas Modri v sv. pismu uči, ker pravi: „Z besedo in z djanjem in v vsi poterpežljivosti spoštuj svojega očeta“. V vsem svojem djanju in nehanju moraš toraj svojim staršem spoštovanje skazovati, in v vsem svojem obnašanju na znanje dajati, kako ljuba sta ti tvoj oče in tvoja mati, naj bota vpričo ali pa ne. Lep izgled o tem je vsem otrokom dal Egiptovski Jožef. On, čeravno je bil kraljev

namestnik, je šel svojemu staremu očetu naproti, se ga oklene, ga k sebi v kočijo posadí, ga z vso častjo pelje v Egipt, mu nar boljše deželo v lastino da, in mu kakor dober otrok zvesto streže do konca njegovega življenja. Salomon, kteremu v časti, v bogastvu in modrosti med vsemi kralji zemlje, kar jih je bilo in kar jih bo, ni bilo verste, kaj je storil, ko je svojo mater Betsabeo vidil? Sv. pismo pravi: „Kralj je vstal, ji je naproti šel in se globoko pred njo priklonil. In so tron postavili za kraljevo mater, in je sedela ob njegovi desnici“. S tem je nar modrejši vseh kraljev vsemu svetu očitno storil, da tudi krona na glavi razločka ne stori, da bi listi svojega spoštovanja ne skazoval, od ktere je za Bogom življenje prejel.

Spoštovati se morajo starši tudi v govorjenju. Dolžen si jih toraj ponižno poslušati, jim ne zoper govoriti, njih sodbi in njih volji se podvreči; ko bi pa vendar kej napčnega učili ali veleli, se jim nikdar ne sme z jezo, nevoljo in zaničevanjem, ampak vselaj z ljubeznijo in krotkostjo njih napčno govorjenje pokazati. Zlasti pa se je vsakemu varovati treba, vpričo drugih kej takega od svojih staršev govoriti, kar bi bilo njih dobremu imenu nasproti; in tega se je tolikanj bolj varovati treba, ker staršev nerodnosti tudi otrokom častí ne delajo. Pametni sinovi, pametne hčere, ko bi tudi od svojih staršev kej napčnega vedeli, bodo tedaj raji molčali; in so še le dolžni, za njih dobro ime se potegniti, njih pregreške, kolikor je mogoče in kolikor resnica pripustí, izgovarjati in vse na dobro obračati.

Tretjič se morajo starši spoštovati tudi v vsi poterpežljivosti. Ko bi tudi starši še tako čmerni bili, ko bi tudi še toliko slabost in sitnost imeli, so jih vendar otroci dolžni s krotkostjo prenašati. Če so tudi zdaj zavolj tvoje lastne sreče bolj ubožni, nevedni in priprosti, kakor ti, jim vendar dolžne časti nikdar odreči ne smeš. Če pa tudi že vse na otročje gre, če jim tudi že zdrave pameti zmanjkuje, moraš vendar ž njimi poterpljenje imeti in jih po dolžnosti spoštovati. „Moj sin! pravi sv. pismo, „skerbi za svojega očeta v starosti, in nikar ga ne žali, dokler živí; in če njegov um oslabí, mu prizanašaj in ga v svoji moči nikar ne zaničuj“. Naj tvoji starši še toliko slabost

in pregreškov nad seboj imajo, naj bodo kakoršni hočejo, vendar tvoj oče in tvoja mati zmiraj ostanejo, katerim si za Bogom svoje življenje, in toraj tudi vse spoštovanje dolžen. Ja clo hudobnim, pijanosti, zapravljivosti, kletvi in drugim pregrehom podverženim staršem še zmiraj gre ljubezen in spoštovanje. Če so te tudi slabo izredili, če so ti tudi premoženje z lenobo in razujzdanostjo zadjali, in te tako v revščino in nesrečo pripravili, vendar pred Bogom nimaš pravice, jim ljubezen in spoštovanje odreči. Zakaj, če nam Bog zapoveduje svoje tudi nar hujše sovražnike ljubiti in jim dobro storiti, kolikanj večja dolžnost je še le, svoje starše ljubiti in spoštovati, če se ti tudi zdi, da zavolj svojega življenja nobenega spoštovanja ne zaslužijo; zakaj ta zapoved božja, starše spoštovati, zmiraj ostane, brez razločka, naj bodo starši dobri ali slabi. Ker pa vendar otroci tudi za večno zveličanje svojih staršev skerbeti morajo, toraj jim ni prepovedano in tudi ni zoper dolžno spoštovanje, če previdijo, da bi s tem kaj opravili, da pri lepi priložnosti svoje starše zavolj gerde kletve, pijančevanja in zapravljivosti in drugih pregreh tudi posvaré, toda vselaj le s krotkostjo in s spoštovanjem. Če pa to nič ne pomaga, pa drugega ne ostane, kakor poterpežljivo molčati in za njih poboljšanje moliti. To se pravi, staršem z besedo, z djanjem in v vsi poterpežljivosti spoštovanje skazovati. Nobena reč, nobene okolšine tedaj niso v stanu otrók odvezati od dolžnosti, spoštovati starše. Duhovske in deželske postave scer učé, kdaj in kako otrok iz očetne oblasti priti zamore; toda nobena ne duhovska, ne deželska postava, nobena človeška oblast ga od te dolžnosti rešiti ne more, da ima starše do konca njih življenja spoštovati. Zmiraj ostane in zmiraj bo ostala ta zapoved božja: Spoštuj očeta in mater. Ali, koliko je otrok, koliko je družin, v katerih se ta tako ojstro zapovedana zapoved po dolžnosti ne spolnuje!

2. Otroci se krona staršev imenujejo; pa ta krona je dostikrat ternjeva krona. Kakó redki pač so otroci, od katerih kar samo spoštovanje zadeva oče, in mati reči zamorejo: Vi ste moje veselje in edina tolažba mojega življenja! Koliko nasproti pak se jih najde, nad katerimi se starši ravno tako tožiti zamorejo, kakor se je Bog po preroku Izaiju nad Izra-

elskim ljudstvom pritožil, rekoč: „Otroke sem zredil in povišal, sem jim v stan pripomogel, oni pa so mene zaverгли“.

Taki otroci so prvič vsi tisti, kateri v govorjenju svojim staršem spoštovanja ne skazujejo: kateri so do njih neprijazni in čmerni, jih gerdo in jezno pogledujejo, se ž njimi besedovajo in prepirajo in zmiraj čez nje godernjajo, jim deset besed za eno povračujejo, in se jim svariti in strahovati ne pusté, tisti, kateri svoje starše na njih stare dni zasramujejo, se njih slabostim in nadlogam in njih naukom posmehujejo, jih še s pravim imenom ne kličejo, in jim nič drugač, kakor: ta stari in ta stara ne pravijo. Tisti, kateri očitno zoper njih čast govoré, njih slabosti in pregreške, njih čmernost in sitnost in njih hudobne navade raznašajo. Slab ptič, kateri svoje lastno gnjezdo ogerdí! V tem so dalej tudi tisti, kateri namesti da bi se po svoji dolžnosti za čast in dobro ime svojih staršev potegnili in jih zagovarjali, jih pa iz neumnosti ali pa iz jeze še sami pri drugih ob poštenje pripravljajo. Še bolj pa se v tem tisti pregrešé, kateri se prederznejo, svoje starše, ne le skrivaj in na tihem, ampak clo v obraz jih zmerjati, kleti in rotiti, tisti, kateri svojim staršem vse očitajo, kar vedó in kar jim na njih budobni jezik pride, kateri jim še nebés ne privošijo, in kateri jim za vso njih skerb toliko grenkih požreti in preslišati dajo. V nobeni zapovedi Bog tistim, ki jo prelomijo, s časnimi in večnimi kaznimi tolikanj ne žuga, kakor ravno v četerti zapovedi. „Preklet bodi, tako Bog sam po Mojzesu govori, kateri ne spoštuje očeta in mater. Kateri očeta ali mater kolne, mora s smertjo umreti.“ — „Kdor očeta žali in mater podí, je brez poštenja in sreče“. In spet na drugem kraju pravi sv. pismo: „Oko tega, kateri očeta zasramuje, in porod svoje matere zaničuje, zasluži, da ga ob potoku krokarji izkljujejo, in mlade postojne snedó“.

„Otroke sem zredil in preskerbel, oni pa mene zaničujejo.“ To so drugič tisti, kateri svojim staršem spoštovanja ne skazujejo, ker jim manjka poterpežljivosti. Če si oče ali mati zavolj bolezní ali starosti več pomagati ne moreta, če od svojih otrok kako postrežbo imeti hočeta, precej je dosti čmer-nih obrazov in grenkih besedí. Kmalu so jim starši težavna butara, ktere se znebiti želé; eden se izgovarja da jim streči

ne utegne, drugi, da njih sitnosti in nevšečnosti prenašati ne more. Za vsako stvar se jezé, kakor naredim, jim ni prav. Te vprašam: Kdo pa so ti, nad katerimi se tolikanj tožiš? ali niso tvoj oče ali tvoja mati? Če imajo, zakaj nad teboj se jezijo, potem se čez to nimaš pritoževati, ker tega ni njih sitnost, ampak le tvoja zanikernost kriva. Če se pa tudi brez potrebe nad teboj jezé in godernjajo, pa ravno tako nimaš pravice, zavolj tega nad njimi nevoljen biti, in jim pomoč in postrežbo odreči. Še tolikanj bolj moraš ž njimi usmiljenje imeti, če si zavolj svoje starosti in slabosti več pomagati ne morejo. Spomni se, da je njih svojoglavnost in sitnost (če je to res), lep pripomoček, da se v poterpežljivosti vadiš in več zasluženja pri Bogu zadobiš. Pomisli, da jim černost dostikrat tudi skerbí in opravila naprayljajo, ki jih zavolj tebe imajo. Koliko drugih skerbí tudi iz gospodarstva pride! Če tedaj očeta in mater kaka nevolja ali jeza obide, ali nisi dolžen, to poterpežljivo prenašati? Pomisli, koliko sitnost in nadlog so od tvoje mladosti s teboj imeli, preden so te tako deleč pripravili, da jim zdaj sam kej postreči in pomagati zamoreš! Ali ni toraj po pravici, da tudi ti ž njimi kej poterpiš, ko jih bolezen in starost teži. „Povračuj jim vse dobro, kar so ti storili“; pravi modri Sirah.

„Otroke sem zredil, in jim k sreči pripomogel; oni pak so mene zavergli“. To veljá tretjič od tistih otrok, kateri se, naj bo zavolj tega ali drugega, svojih staršev sramujejo. Kje bi ti bil, ko bi se te v tvojih mladih letih usmilili, in toliko časa za-te skerbeli ne bili? Čeravno jim že na otročje gre, če jim tudi že pameti zmanjkuje, vendar tvoj oče in mati zmirej ostanejo, katerim si toraj spoštovanje dolžen. Kaj hočem dalje reči od tistih otrok, kateri scer svoje starše v hiši imajo in jim živež dajejo, pa ravno tako ž njimi ravnajo, kakor bi bili pri njih za hlapca in za deklo, ne pa njih oče in mati? Stara dekla ima včasih pri hiši več zapovedovati, kakor stara mati: ta mora s tem zadovoljna biti, kar že drugim ostane. Če se pri hiši kaka nesreča primeri, se mora mati bolj kakor dekla bati svojega sina, da je ne ozmirja. O v resnici težek jarm, če oče in mati ubogajme od svojih otrok živeti morata! O pač terdo zaslužen, grenek kruh, ki ga z britkim, žalost-

nim sercom uživata! Pomisli, pravi sv. Peter Damijan, kako neusmiljeno je, tiste zaničevati in v nič devati, po katerih si za Bogom življenje prejel.

Kaj vam hočem zadnjič še reči od tistih ne človekov, ampak veliko več divjih zverin, kateri se prederznejo, roko vzdigniti nad starše, jim s tepenjem žugati ali pa res jih udariti? Ali je mogoče? Naka, ni mogoče kaj takega storiti. Takó bi rekel z nekim nevernim modrijanom, ktereга so uprašali: zakaj med toliko postavami nobene ni, v kateri bi bilo otrokom prepovedano, z lastno roko nad starši se pregrešiti, in je na to odgovoril: zato ker doslej še nihče mislil ni, da bo zemlja kdaj takó nečloveške otroke nosila, kateri bi v stanu bili, tolikšno hudobijo storiti. Ali ta postava, ki so jo clo slepi ajdje za nepotrebno imeli, kako potrebna je dan današnji v sredi keršanstva, kjer se otróci najdejo, ki se takó deleč zapozabijo. Večni Bog! kako to gledati zamoreš? Če je že oko tistega, ki očeta in mater zasramuje, od tebe prekleto, kaj bo še le s tisto hudobno roko, ktera se prederzne, zoper očeta in mater se vzdigniti? Če je Ruben pravico do pervenstva in njega erbsčino zgubil, ker se je do svojega očeta Jakoba le nespoštljivo zaderžal; če je bil Kam preklet in v večno sužnost svojih bratov obsojen, ker je le enkrat svojega od vina omamljenega očeta Noeta zasramoval; kako? ali bo potem taka strašna hudobija brez kazni ostala? Gotovo nikakor ne.

Kristjani! koliko nam zgodbe vseh časov povedó, se skor nikoli zgodilo ni, da bi otroka, ki je starše udaril ali pa jim le žugal, očitna šiba božja zadela ne bila. Takó nam pové sv. Peter Damijan od nekega sina, ki je s svojo nevesto ravno ženitvino obhajal. Med drugimi pride na mizo tudi neka slabo napravljena jéd. Ko to ženin zagleda, ga jeza zgrabi, in ker je mislil, da je njegova mati tega kriva, k nji skoči in jo udari. Pa kaj se zgodí? Na enkrat prederznemu sinu levo lice, kamor je bil tudi mater udaril, oteče, rak se ga prime in mu take neznane bolečine napravlja, da je kakor živina rjuti in noreti začel. In od tega poprej ni bil rešen, dokler ni mati zanj molila, in dokler ni v cerkvi sv. marternika Nacarja pokore storil. Od nekega drugega sina piše P,

Benedikt Fernandi: Ta sin se vednega opominovanja in svarjenja svoje matere naveliča, izdere svoj meč, in jo hoče prebsti; kar bi bil tudi storil, ko bi k sreči neka druga žena ne bila zraven prišla in mu tega ne bila ubranila; ta mu je pa od Boga razsvitljena tudi rekla: Poslušaj, ti hudodelnik! čez malo časa boš brez spovedi silne in neprevidene smerti umerl, tega me božje žuganje in človeška skušnja prepričuje. In žena je tudi resnico govorila: zakaj precej drugo noč je tega hudobnega mladenca, ki je ravno na poti bil, da bi svoje pregrešno poželjenje napasel, nekdo drug z mečem skozi usta, jezik in vrat prebodel; takó je brez vsega znamenja pokore mertev obležal; in vsakega mora groza spreleteti, če pomisli, kakšno sodbo je pravica božja nad njegovo dušo sklenila. Strašen izgled za vse otroke, kateri s svojimi starši gerdó ravnajo! In da tudi iz naših časov kaj povem, se spomnim, da je neki že precej priletel gospod od nekega sina pravil, kateri je tudi do svoje matere tako hudoben in prederzen bil. Pa pri ti priči, ko je roko iztegnil, da bi bil mater udaril, se mu v rami nekaj zviije, roka se mu obesi in nič več ni mogel ž njo. Zatoraj gorjé tudi vsem tistim, kateri tudi dan današnji s svojimi starši ravno tako delajo! Če jih tudi roka božja precej ne zadene, toda odšli ji nikakor ne bodo; božja pravica hudobijo dostikrat počasi, pa gotovo vselej kaznuje. Gorje vsem, kateri se zoper dolžno spoštovanje do staršev ravno tako deleč zapozabijo. Poslušajte besedo Gospodovo: „Preklet,“ takó Bog sam v sv. pismu govori, „kdor očeta in mater ne spoštuje, ne bo imel sreče ne v časnem premoženju, ne pri svojih otrocih, kateri bodo ž njim ravno tako delali, kakor je on s svojimi starši ravnal. Leta njegovega življenja bodo po božji sodbi prikrajšane, zgodnje smerti bo umerl; in če tudi starost doživí, se bo, kakor pravi sv. Janez Krizostom, le zato zgodilo, da bo tolikanj delj časa nesrečo in revšino terpel. Zakaj, kdor si prekletstvo božje in svojih staršev na glavo nakoplje, sreče in žegna vreden ni.

Sklep.

Keršanski otroci, sinovi in hčere! h sklepu vas še enkrat opomnim na četrto božjo zapoved: Spoštuj očeta in mater, da ti dobro pojde, in da boš dolgo živel na zemlji. Iz serca se zgrevajte in obtožite vseh zoper to zapoved storjenih grehov, da se zažugana kazen in božje prekletstvo nad vami spolnovalo ne bo. Mislite si in sklenite rekoč: Zana-prej hočem poštljivo in ponižno se obnašati, vse popraviti in namestiti, kakor koli sem se dozdam zoper starše pregrešil; častiti in spoštovati jih hočem kakor pobožen in dober otrok v govorjenju, v djanju in v vsi poterpežljivosti. To tirja od nas pamet, to tirja od nas hvaležnost, to tirja od nas nebeški Oče, kteremu smo v vseh rečeh pokorščino skazovati dolžni. Tako bomo upati zamogli, da bomo s svojimi starši tudi tam v nebesih Bogá vekomaj hvalili in častili. Amen.

Pridiga za 4. nedeljo po binkoštih.

(Otroci so dolžni starše ubogati; gov. A. P.)

„Otroci! bodite pokorni svojim staršem v Gospodu“. Efež. 6, 1.

V v o d.

Vse, kar nam današno sv. evangelje pové, je polno lepih nauk za nas. Veliko ljudstva se okoli Genezareškega jezera zbere, in vsi željno pričakujejo, da bi jih Jezus, ki je ravno pri jezeru stal, nebeškega nauka učil. Tako nam vsem lep izgled dajo, kako radi moramo tudi mi božjo besedo poslušati, in koliko za Jezusov nauk si prizadevati. Da bi ga vsi ljudje lahko vidili in slišali, Jezus v čoln stopi in reče Petru nekoliko od kraja odriniti. Če je pa našemu Zveličarju vsak kraj prijeten bil, če mu je vsaka priložnost ljuba in zaželjena bila, kjer koli je ljudi učiti zamogel; ali ni s tem On sam nar bolj pokazal veliko potrebnost svojega nauka? ali ni s tem on sam vse tiste otroke, odraščene in starše na laž postavil, kterim se keršanski nauk nekakšno prazna in nepo-

trebna reč zdi, kateri v tem za-se in za druge nič skerbí nimajo? Pa samo ljudi učiti, Jezusu še ni bilo zadosti, ampak je tudi ribiče čudno razveseliti hotel. Zatoraj reče Petru in njegovim tovaršem: „Pelji na globoko, in verzite svoje mreže na lov“. Če ravno so že vso noč lovili, in nič niso vjeli, so vendar na Jezusove besede precej spet svoje mreže nastavili. In ta njih pokorščina jim je bila, kakor ste iz sv. evangelija slišali, tudi obilno poplačana. Ravno takó, kakor so aposteljni Jezusa precej na prvo besedo ubogali, so pa tudi otroci dolžni, staršem pokorščino skazovati. In od tega bom dans govoril: „da namreč vsi otroci, sinovi in hčere dolžnost imajo, svojim staršem pokorni biti; in kateri leti dolžnosti nasproti ravnajo“. Poslušajte!

Razlaga.

1. Človek v svojih mladih letih je slaba stvar, ki še nič ni skusil in nič ne previdi; brez strahú in brez premislika se tudi v nar večó nevarnost podaja; se tega, kar je prav, sramuje, to pa, kar pametni ljudje hvalijo in delajo, graja in zametuje; vsega tega poželuje in išče, česar se je bati in ogibati treba; se le pregrešnemu nagnjenju in spačenim ljudem vižati in voditi da. In če se mladeneč ali mladenka enkrat zapeljati da in razujzdano življenje okusi: potem je že ogenj v strehi, potem so vsem grehom vrata odperte, potem se zaničujejo vse človeške in božje postave, potem se v nemar puščajo vsi nauki, vse resnice sv. vere, ktere bi v stanu bile sercé od greha odverniti in v dobrem ohraniti. „O mladost!“ torej pravi sv. Avguštin, ti si scer cvetlje življenja, pa zraven tudi nar nevarniša spodtika za dušo“. Iz tega moramo spoznati, da je vsem mladim ljudem svetovavca in vodnika silno treba, ktereга so pa zavolj tega tudi slušati dolžni.

Kje pa otróci boljše vodnike imajo, kakor svoje lastne starše? Komú se bolj brez skerbí izročiti smejo, kakor očetu in materi? Zakaj starši a) iz lastne skušnje nar bolj vedó, kaj je otrokom posebno zapovedati, pred kom jih svariti in h čemu jih je napeljevati in priganjati treba; zato ker samí po sebi vedó, kakšna se v mladosti rada godi, kakšnemu nagnjenju so takrat podverženi, in kako so samí od svojih star-

šev izrejeni bili. Po lastni skušnji si tedaj starši lahko le to mislijo: moj oče, moja mati so takó in takó z menoj ravnali, tako so me učili, takó me strahovali, kaj takega bi meni nikoli dopustili ne bili. Kakó dobro je pač vse to bilo, če tudi takrat tega nisem spoznal, zdaj pa jim vém hvalo zató. Tudi jaz hočem tedaj, potem starši lahko rečejo, ravno tako svoje otroke izrejati, učiti, svariti in strahovati. Če so bili pa starši v mladosti sami v nemar puščeni, pa zdaj iz lastne skušnje lahko sami spoznajo in rečejo: O v tem so pač starši napak ravnali! Ko bi mi oče in mati takrat tega nikoli dopustili ne bili, ko bi me bili bolj v strahu imeli, ko bi me bili s šibo nažgali, ko sem pervikrat kej napčnega počel; ko bi bili bolj čuli nad menoj, ko bi mi bili to hišo, uno tovaršijo ojstro prepovedali, bi se nikdar tako spridil, bi v ta ali uni greh nikoli zabredil ne bil. Ko bi me bili k delu, k pobožnosti in bogaboječnosti bolj priganjali, bi bil svojo lepo mladost tudi bolj prav v božjo službo obrnil. Pa ker tega več popraviti ni, tako lahko starši še dalej rečejo, hočem vsaj svoje otroke tega obvarovati in zanje večo skerb imeti, da se tudi ž njimi ravno taka godila ne bo. Takó tedaj starše njih lastna skušnja učí in priganja, da bi vas otroke po kersansko izrejali.

b) Kdo na svetu večé nagnjenje, kdo priserčnišo ljubezen do otrok ima, kakor starši, kateri vso skerb imajo, da bi se vam na duši in na telesu dobro godilo? To ljubezen kažejo vsak dan z britkostjo in žalostjo, če se v nadlogi ali v terpljenju znajdete, z veseljem in dopadanjem, če vas srečne in zadovoljne vidijo. Nečloveški oče, ljuta mati bi mogla biti, da bi lastnemu otroku kaj svetovala, ukazala ali pa prepovedala, kar vé, da jim na duši ali pa na telesu škodovati utegne. Zatoraj si vsak sin, vsaka hči za terdno misliti mora: to kar mi oče in mati svetujejo in zapovejo, mora gotovo le meni v prid biti, če je tudi moji naturi nasproti in dasiravno tega zdej ne prevedim; vem, da me ljubijo, in da toraj nič drugega ne želé in ne iščejo, kakor da bi jaz tukaj in tam srečen bil.

c) Kakor učí sv. Tomaž Akvinski, je Bog vsakemu človeku po njegovem stanu, v kterega ga je poklical, tudi posebno

gnade in pomočke pripravil, da svoje dolžnosti natanko splo-
novati zamore. Ker je tedaj nar poglobitniši namen zakon-
skega stanú, in staršev nar imenitniša dolžnost keršansko
izrejati otroke; toraj Bog tudi staršem posebne gnade in po-
močke delf, da bi svojim otrokom dobro svetovali, jih skerbno
učili, opominovali in v strahu božjem izrediti zamogli. Zatoraj
tudi dobri starši dostikrat Boga za gnado in za razsvetljenje
prosijo, da bi se v izrejenju svojih otrok na to ali na drugo
vižo ne pregrešili. Ker tedaj staršem Bog sam s svojo gnado
na strani stóji, da bi svoje otroke po keršansko izrejali; naj
tudi to otroke priganja, da svoje starše v vseh rečeh slušajo
in ubogajo.

d) In ko bi tudi nič drugega ne bilo, kar bi keršan-
ske otroke k pokorščini do staršev priganjalo, je že to za-
dosti, da vam jih je Bog sam za svoje namestnike postavil,
in jim pokorščino skazovati zapovedal. „Otróci bodite svojim
staršem pokorni v Gospodu“, pravi sv. apostelj Pavl, to je,
bodite jim pokorni zato, ker Bog zapoveduje. Otroci! pravi
sv. Pavl na drugem kraju, slušajte svoje starše v vseh rečéh,
naj bodo velike ali majhne, lahke ali težavne, prijetne ali
zoperne; v vseh rečéh, kar tiče dušo ali telo, časno ali pa
večno srečo; v vseh rečéh je dolžnost, brez obotavljanja,
brez godernjanja, brez razločka staršem v Bogu pokorščino
skazovati.

Rečem, da je staršem v Bogu pokorščina skazovati, to
se pravi: vselaj, kolikorkrat kej takega ne zapovejo, kar bi
bilo zoper božje zapovedi. Sv. Hieronim pravi: Spoštuj in
ubogaj svojega očeta, toda le takrat, če te od tvojega pra-
vega očeta v nebesih ne odvraca. Ko bi te tedaj starši v
kakšen greh napeljati hotli, bi taka pokorščina ne bila v Bogu,
ampak zoper Boga. Ko bi ti postavim starši rekli: komu se
zlagati, komù kaj vzeti ali mu škodo storiti, koga zmirjati ali
zasramovati; ali ko bi ti clo rekli, se pohujšljivo oblaciti in
z drugim spolom znanje delati, da bi poprej v stan prišla;
taka pokorščina bi ne bila v Gospodu, ampak pregrešna. Pa
če tudi v takih rečéh otróci staršev ubogati ne smejo, so jim
vendar spoštovanje zmiraj dolžni. Lepó nam pové sv. Av-
guštin, kakó otróci v takih okoljšinah svojim staršem odgo-

voriti imajo: Oče, mati! zakaj se pritožite, da vaš otrok tega ne stori, kar imeti hočete? Vedeti morate, da vas otrok v pokorščini nobenega drugega nima pred očmi, kakor samega Bogá. Temu je tudi večno zvestobo dolžen. Ukažite mi kaj drugega, kar ni zoper Boga, in vam ne bom nikoli pokorščine odrekel. Saj Kristus sam pravi: „Kdor očeta ali mater bolj ljubi, kakor mene, ta mene ni vreden“. V vseh drugih rečéh, ki niso zoper božjo voljo, pa zmiraj ta zapoved ostane: „Otroci! bodite pokorni svojim staršem v Gospodu“.

Lep izgled prave otročje pokorščine nam sv. pismo kaže nad Izakom, Abrahamovim sinom, ki je bil edina tolažba, veselje in upanje svojega očeta. Na božje povelje ga Abraham enkrat zgodaj pokliče in mu pravi: Pojdi z menoj, moj sin, bova Bogu daritev opravila. Izak ni poprašal: kam? prec na prvo besedo gre z očetom. Ko storita tri dni hodá, prideta do hriba Moriija po imenu; tukaj oče dreva, iz katerih sta imela germado napraviti, svojemu sinu na ramo zadene, da jih v goro ponese. Oče! ga vpraša gredé njegov sin, vite, tukaj so dreva in pa ogenj, kje pa je jagne, ki ga bova v dar zaklala. Za jagne, mu oče odgovori, bo že Bog skerbel, moj sin. Ko na verh hriba prideta in germado napravita, se Izak na očetovo besedo ves pohleven na dreva vleže; že je vidil očeta nož potegniti, pa vendar kar besedice ne reče in poterpežljivo svoje smerti pričakuje, ker je prepričan bil, da bi Abraham njegov oče, tega nikoli ne bil storil, ko bi od Bogá povelja ne imel. Kje se še najde taka pokorščina, pokorščina do smerti? Nar lepši izgled pokorščine pa nam je dal Jezus, edinorojeni sin nebeškega Očeta, kateri sam od sebe pravi: „Z nebes sem prišel, ne da bi svojo voljo, ampak da bi voljo tistega spolnoval, kateri me je poslal“. Da bi svojemu nebeškemu Očetu pokorščino skazal in nam izgled zapustil, je clovek postal, in je bil po besedah sv. Pavla pokoren do smerti, in scer do smerti križa. Pa ne samo svojemu nebeškemu Očetu, ampak, kar se je še bolj čuditi, je on, čeravno vsegamogočni in neskončno modri Bog, tudi svojemu redniku Jožefu in svoji materi Mariji celih 30 let v vsem pokoren bil. Sinovi in hčere! če vas izgled samega Sina božjega ni v stanu k pokorščini do staršev nakloniti,

potem je vse opominovanje zastonj, potem je tudi vsaka moja beseda zgubljena.

2. Kakšna pokorščina pa se rada pri otrocih najde, ste starši sami nar bolj prepričani. Kakšna pri tistih prederznih in terdovratnih otrocih, kateri, če jim starši kaj ukažejo, zagoderenjajo in se strani poberó, ali jim pa še naravnost rečejo: Pa sami storite, če hočete, jaz ne bom. Take kej opominjati, takó nič ne pomaga. — Drugi so, kateri to scer storé in opusté, kar jim starši zapovejo, toda vse z razločkom. Če je kaj takega, kar že sami radi delajo in h čemur imajo veselje, tó so urni in pridni, kakor bi bolj bogljivih otrók na svétu ne bilo. Če pa to po njihovi volji ni, je pa precej dosti pritožb in izgovorov, preden kaj storé. Kolikokrat se mora otroku ukazati, preden se enkrat gane? Dostikrat je žuganja in tepenja treba, preden se kaj zgodí. In še to, kar taki nebojgljivci storé, radi le leno in takó rekoč le prisiljeni z jezo in nevoljo storé. Kakó gerdo je za otroke, naj bodo majhni ali veliki, če s svojo neubogljivostjo staršem le jezo in žalost napravljajo, ker je pokorščina dobrih otrók perva in nar lepša čednost. Dobremu otroku je ena sama beseda, le en migljeje od staršev že zadosti, da urno uboga, kar mu velé; dober otrok očetu in materi že na očéh spozná, kaj od njega imeti hočejo, in še poprej njih voljo spolni, preden mu je ukazati treba. Zakaj dobrih otrók je nar večja skerb, z zvesto pokorščino svojim staršem veselje delati.

Spet drugi se najdejo, kateri, če jih starši zavolj kake nerodnosti ojestro posvaré, ali pa strahujejo, se potem celi dan gerdo deržé in se skrivaj na svoje starše jezé, namesti da bi jih še za odpuščanje prosili, se poboljšali, lepo ubogali in si tako njih prijaznost zadobili. Koliko napák in pregreškov imate sinovi in hčere na sebi, ki jih še sami ne spoznate! Oče in mati vam morajo tako rekoč ogledalo biti, ki vam jih pokažejo, da jih viditi in poboljšati zamorete; zatoraj bi imeli njih strahovanje še za veliko dobroto spoznati in se jim ponižno podvreči. Vsak otrok, ko enkrat bolj k pameti pride, gotovo staršem za to še hvalo vé, če se jim šibe ni škoda zdelo. Koliko je spet drugih, kateri vpríčo staršev, ker se šibe ali pa graje bojé, scer ubogajo, kar jim velé; kakor hitro

jim pa spred oči pridejo, pa nič več ne porajtajo, kaj so jim oče ali mati ukazali. Ga, postavim, starši v ta kraj pošljejo, pa v drugega letí; mu ukažejo v cerkev iti, se pa v oštarijo, ali pa kam drugam vtakne; mu kak opravek dajo, pa postopat gre; mu kake dnarje izročé, pa takó ravná, da jih zapravi, in takó staršem drugega ne dela, kakor škodo in žalost.

Dosti je dalej otrok, kteri, ko nekoliko odrastejo, se sami sebi prepametni zdejo, kakor da bi starše pri kaki reči še za njih misel poprašali, ampak vse njih svéte zaničujejo in raji po svoji glavi ravnajo. Iz tega pride, da to, kar brez pravega premislika in brez previdnosti začnejo, veči del nesrečen konec ima, in si na zadnje več pomagati ne morejo. „Otroci!“ pravi modri Sirah, „poslušajte svét svojega očeta, in po njem ravnajte, da se vam bo dobro godilo“. V tem se zlasti sinovi in hčere pregrešé, kteri staršev za pameten svét ne vprašajo, jih ne vbogajo, in se v kak stan podajo; kteri se za herbtom svojih staršev v službo ali pa v zakon obetajo; kteri zoper voljo svojih staršev po drugih krajih dela, ali bolj prav reči, razujzdanega življenja iščejo. Otrok, ki brez svéta svojih staršev le po svoji volji ravná, tudi od Boga sreče upati nima; zato ker Bog sam v sv. pismu pravi: „Otroci! poslušajte svét svojega očeta“. Brez svéta svojih staršev nič ne storite; to tirja od vas podložnost in pokorščina, katero ste jim dolžni. — Še hujsé pa se zoper pokorščino pregrešé tisti nerodni otróci, kteri zoper vse opominovanje in svarjenje dobrih staršev službo božjo v nemar puščajo, v hudobne tovaršije zahajajo in nepoštene hiše obiskujejo, v kterih je vse pripuščeno, kteri skrivej napčne pota imajo, ravno kakor sôve tmo ljubijo, svoj neumni vriš in nespodobne norčije vganjajo, in pregrešnega veselja iščejo. Taki se na dvojno vižo pregrešé: zoper Bogá in zoper pokorščino do staršev. Pa kdo se za vse to kaj zmeni? Na toliko viž se otroci z nepokorščino do staršev pregrešé, in vendar, če k spovedi pride, k večemu reče, da je včasih neubogljiv bil, vse drugo pa zamolčano ostane, kakor bi na tem nič ležeče ne bilo. Prava grevenga, terdni sklep poboljšanja, to mu še mar ni. Ta le tako dolgo terpi, dokler spet priložnost dobí, staršem nepokoren biti. Če so hlapci in dekle pod grehom gospodarju

in gospodinji pokorščino dolžni, toraj vi, njih lastni otroci, še tolikanj večo dolžnost imate.

Če je pa to takó majhna reč, staršem nepokoren biti, zakaj je pa Bog nepokorščino do staršev zmiraj tako terdo zapovedoval? zakaj je nepokorne otroke že nekđaj toliko oestro kaznoval? Poslušajte, kakó je pri Izraelskem ljudstvu nepokorščino do staršev kaznovati zapovedal. „Kdor ima terdovratnega, razujzdanega sina, takó Bog sam po Mojzesu govori, kateri očetnega in maternega povelja ne posluša, in že tudi za šibo nič ne mara, ga imate prijeti, ga pred sodnike na tisti kraj pred mestne vrata peljati, ki je za sodbe odločen, in tam recite: Ta naš sin je poreden in nevkroten, in naše svarjenje zaničuje“. In nato Bog zapové in pravi: „Vse ljudstvo z mesta ga ima kamnjati, in on mora umreti, da se hudobija zmed vas spravi, in da se bo ves Izrael bal, ko bo to slišal“. Zakaj je Bog tako oestro kazen zapovedal, če to nič ni, staršem nepokoren biti? Ali ne veste, kako se je Absalonu godilo, ko se je zoper svojega očeta Davida spuntal? Na drevesu je s svojimi lasmi obvisel, in nató nekdo pride, in ga s tremi sulicami prebóde; v strašno znamenje, da tak ni vreden, da bi ga zemlja nosila, kateri se zoper tistega vzdigne, od kterega je za Bogom življenje prejel. Kakšna se je Ezavu godila, ko se je brez vednosti in svéta svojih staršev oženil? Nesrečen oče ljudstva je postal, katero je od Boga prekleto bilo. Kakšna je bila z zgubljenim sinom, ko se je zoper voljo svojega očeta v ptujo deželo podal in tam razujzdano živel? Svinje je moral pasti, in lakoto in revščino terpeti. Toraj prepričani bodite vsi poredni, terdovratni otróci, če vas tudi kamnjali ne bodo, kakor nekđaj, če tudi na hrastu ne bote viseli, kakor Absalon, če tudi svinj ne bote pasli, kakor zgubljeni sin, vendar božji pravici odšli nikdar ne bote; božja pravičnost bo gotovo ob svojem času tudi vašo nepokorščino oestro kaznovala, če ne na tem, pa tolikanj hujše še na unem svetu.

Pa večidel Bog nepokorščino do staršev tudi dan današni že na tem svetu kaznuje. Pojdite v bolnišnice ali špitale in v ječe, in bote otroke vidili, včasih tudi bogatih staršev, kateri sramoto in revščino terpé. Poglejte vojake, in scer

tiste, kateri se nar bolj pritožujejo, kateri se za nar nesrečniši imajo, katerim šibe in palice kožo raztepljejo. Večidel vam bodo taki obstati morali, da vse to njih terpljenje le od tod pride, ker v mladosti svojim staršem niso pokorščine skazovali in so le po svoji termi ravnali. Prašajte tatove, ubijavce in tolovaje, kateri na višalih konec storé, kaj je pravi vzrok njih sramotne smerti, in veči del bodo obstati morali, da bi ne bili nikoli takó daleč prišli, ko bi bili nauke, opominovanje in svarjenje svojih staršev poslušali in ubogali. Koliko je nesrečnih družin, katerim je prepiranje, bojevanje in preklinovanje takó rekoč že v navado prišlo. In taki nesrečni zakoni se sploh med tistimi najdejo, kateri so v ta stan zoper voljo svojih staršev stopili, ali pa so do njih poprej svojoglavni in terdovratni bili. Vse to so zaslužene šibe, s katerimi Bog nepokorščino do staršev že na tem svetu pretepa. Kaj bo pa še le takrat, ko bota oče in mati sama pred Bogom tožnika svojih otrók? Gospod! bota rekla, ko bo Bog iz njih rók enkrat vaše duše tirjal; Gospod, midva nisva kriva, da sta sin in hči v grehah živela in se pogubila; saj sva jih učila, opominovala in strahovala, sva jih od hudega odvracevala in k dobremu napeljevala, pa ta sin, ta hči sta bila nevkretna in razujzdana, za vse opominovanje nič marala nista, sta zoper najno voljo se v hudobijo podala in nama le britkost in žalost delala. Ti, pravični sodnik, zdaj sam čez nju sodbo skleni. Ne bo scer na vas kamnje letelo, kakor je bilo v starem testamentu zapovedano, ampak zavergel vas bo v večni ogenj, s katerim Bog vse nepokorne otroke kaznuje, kateri se do časa ne poboljšajo in pokore ne storé.

S k l e p.

Keršanski otrôci, sinovi in hčere! vam rečem toraj s sv. aposteljnôm Pavlom: „Bodite pokorni svojim staršem v Gospodu“. Glejte, da ne bote očetu in materi njih težavnih dolžnost, njih vednih skerbí za vašo casno in večno srečo s svojo nepokorščino še bolj težavnih in britkejših napravljali. Ubogajte precej na prvo besedo, en sama miglje, sama volja staršev je dobremu otroku že zadosti, da hitro stori, kar mu velé. Ubogajte jih, naj bodo stari ali čmerni, ali priprosti,

ali tudi v kaki reči samf napčeni; zakaj v tem nobenega razločka, nobenega izgovora ni. Poslušajte in ubogajte pa posebno dobre svete in nauke, ki jih od njih prejimate. Tako bote po svojih starših tudi Bogu, čigar namestniki so, pokorščino skazali, in bote tudi tisto plačilo prejeli, ki ga je Bog vsem dobrim, pokornim otrokom obljubil: dolgo in srečno življenje tukaj na zemlji, in večno zveličanje v nebesih. Amen.

Pridiga za god ssv. aposteljnov Petra in Pavla.

(Pravične čaka terpljenje; gov. J. Ast.)

„Hlapec ni večí, kakor njegov Gospod. Če so mene preganjali, bodo tudi vas preganjali.“ Jan. 15, 20.

V v o d.

Tiha noč je bila, ko je Odrešenik svetá v Getzemani na obrazu ležal, in okoli njega so vse stvari, in tudi njegovi učenci v sladkem spanju počivali. On sam čuje, Jagne božje v ti skrivnostni uri ne more spati, zakaj na Njegovem presvetem sercu neizrečena teža vseh pregreh leží, storjenih od začetka do konca svetá. Iz nebes pa pride angelj božji, in mu podá kelh terpljenja; in strašna teža, ki je Sina človekovega na grešne tla poderla, prihaja še bolj težka; on zdihuje proti nebesom: Oh, moj Oče! ako je mogoče, naj gre ta kelih od mene. In Oče mu odgovori: Tako sem svet ljubil, da sem za-nj svojega edinorojenega Sina dal. Naj se zgodi tvoja volja, mu reče ljubeznjivi Sin, in iz ljubezni do človeka grenki kelih terpljenja do zadnje kaplje spije.

Tam s tistega svetega kraja — z oljske gore — naš Zveličar vse pozemeljske popotnike, ki memo grejo, nagovori in vpraša: Ali zamorete kelih piti, ki ga jaz pijem? Vidite tam sterma, ternjevo pot? Ona pelje na Kalvarijo. Kdor tedaj moj učenec hoče biti, naj vzame svoj križ na rame, in naj gre za menoj. In On gre naprej na kraj mertvaških glav, je povzdignjen na lesu križa, in Njegova sveta kri teče na grešne tla. „Če se to nad zelenim lesom godí, prijatli moji! kaj se bo godilo nad suhim?“ Luk. 23, 31. „Hlapec ni večí,

kakor njegov gospod. Ako so mene preganjali, bodo tudi vas preganjali“. Jan. 15, 20. „Iz shodnic vas bodo devali; ura clo pride, da bo vsak, kateri vas umori, menil, da Bogu službo stóri; in to vam bodo storili, ker ne poznajo ne Očeta, ne mene. Ali zaupajte, jaz sem svét premagal“. Jan. 16, 2, 3, 33.

Tako, kristjani moji! govori v sv. pismu listi, ki je večna resnica. In nebo in zemlja bota prešla, njegove besede pa ne bodo prešle. Erbščina, ki jo je Odrešenik svojim učencom zapustil, je križ, terpljenje in nadloge so nar gotoviše znamenja, po katerih se božji prijatli spoznati zamorejo. Zato rečem: Preganjanje, britkosti ali pa še clo smert čaka namestnike božje in vse zveste služabnike Jezusove. To bomo vidili nad sv. apostelnom Petrom in Pavlom, katerih veseli god dans obhajamo; tega nas bodo prepričali tudi drugi zvesti prijatli in služabniki božji. Poslušajte!

Razlaga.

Pot v nebesa je vozek, in z drago kervjo Kristusovih izvoljenih namočen, skozi in skozi je zaznamovan s kervavimi stopnjami svetnikov božjih, ki so po njem hodili; zakaj le sam ta pot pelja čez Kalvarijo na nebeški Tabor večnega veselja. To nam oznanujejo cerkvene zgodovine vseh stoletij. Kamorkoli so oznanovavci mirú, aposteljni prišli, povsod so bili preganjani od tistih, katerim je bilo evangelje od križa pohujšanje in nespamet. Lakoto, mraz, nagoto, zaničevanje, obrekovanje, preganjanje, ketine in ječo so morali občutiti; ja povsod, po celem svetu, kjer je presv. ime Jezusovo imenovano bilo, je tekel apostoljski pot in aposteljska kri.

Čas mi ne dopušča vam od vseh aposteljnov pripovedovati, kaj so terpeli, le od sv. Petra in od sv. Pavla vam nekaj opomnim. Kaj je sv. apostelj Peter za razširjenje sv. vere storil in preterpel, ni lahko ob kratkem dopovedati. Precej na binkoštno nedeljo, ko so aposteljni sv. Duha prejeli, je očitno evangelje oznanoval, in na njegovo pervo pridigo se je pri 3000 judov spreobrnilo. Kmalo potem so ga zavoljo njegovega nauka in zavoljo njegovih čudežev pred sodbo potegnili in zaperli, iz strahú pred ljudstvom pa spet izpustili. Nekaj časa potem je bil v prikazni podučen, da ni le judom,

ampak tudi nevernikom evangelje oznanovati poklican. Potem takem je kerstil stotnika Kornelja, in od te ure je tudi nevernikom pridigoval. Veliko čudežev je storil, neprenehoma in neprestrašeno je evangelje oznanoval. Kralj Herod ga je dal v Jeruzalemu drugič zapreti, pa angelj ga je rešil iz rok njegovih sovražnikov. Po tem ko je bil v Jeruzalemu in v judovski deželi evangelje razširil, je kakor sam pripoveduje, v Azii, Bitinii, Kapadocii, Galacii in v Pontu evangelje oznanoval in v Antijohii, poglavitnem mestu Sirie, škofji sedež postavil, kjer je Antijohensko cerkev sedem let vladal. Sv. Peter je tudi v Talijanske dežele prišel, in si je upal, v poglavitno mesto svetá, v malikovavsko cesarsko mesto Rim, Jezusovo imé nesti, in tudi v Rimu, v sredi malikovavcov je keršansko cerkev napravil in svoj apostoljski sedež postavil. Ko je bil čez nekaj časa iz Rima pregnan, je med tim v drugih deželah Kristusa križanega oznanoval, dokler se je spet serčno v Rim vernil, kjer je notri do smerti evangelje oznanoval in veliko število malikovavcov k službi pravega Boga spreobernil. Po dolgem, trudapolnem in svetem življenju ga vkaže grozovitni tiran, ajdovski cesar Nero v ječo vreči. Pobožni kristjani so ga z objokanimi očmi prosili, naj iz ječe uide. Dasiravno ne rad, se vendar na prošnjo in iz ljubezni do svojih ovčic iz mesta podá. Ali pri mestnih vratih ga Jezus sreča. Sv. Peter ga popraša: Gospod! kam greš? Grem v Rim, se še enkrat križati dati, je odgovoril Kristus. Apostelj je te besede razumel, se je nazaj v ječo vernil, kjer je tako dolgo ostal, da je cesar Nero zapovedal križati ga. Ko je odločen dan prišel, so sv. Petra poprej bičali in potem križali. Tako vesel je sv. Peter terpel, da so vsi gledavci nad njim se čudili. Preden so ga križali, si je izprosil, naj mu glavo k zemlji obernejo, ker po svojih ponižnih mislih ni vreden bil, ravno kakor njegov Gospod križan biti.

Kaj je sv. apostelj Pavl zavoljo Kristusa preterpel, vam nisem vstanu dopovedati. Pa poslušajte, kaj on sam od svojega terpljenja piše: „Sem bil v mnogih nadlogah, večkrat v jecah, v ranah čez mero, velikrat v smertnih nevarnostih. Od judov sëm jih petkrat po štirideset, eno manj prejel. Trikrat sem bil s šibami tepen, enkrat kamnjan, trikrat se je z me-

noj barka razbila, noč in dan sem bil v globočini morja; velikokrat na potih, v nevarnostih med razbojniki, v nevarnostih med rojaki, v nevarnostih v mestu, v nevarnostih na samoti, v nevarnostih na morji, v nevarnostih med lažnivimi brati; v trudu in terpeži, v mnogem čuvanju, v lakoti in žeji, v pogostnih postih, v mrazu in nagoti. Zraven tega, kar je zunajnega, imam svoje vsakdanje opravke, in skerb za vse cerkve. Kdo oslabí in bi jaz ne oslabel? Kdo se pohujša, in bi mene ne peklo? Ta apostelj, kateri tako od svojega terpljenja govori, je po vseh imenitnih judovskih, gerških in talijanskih mestih učil Jezusa spoznati in v njega verovati, in kakor je on pred spreobrnjenjem verne preganjal, tako so tudi zdaj neverniki njega preganjali. Kedar je že brez števila veliko Judov in nevernikov v sv. keršanski veri podučil, so ga v Rim uklenjenega pripeljali, kjer so ga čez dve leti v ječi zapertega imeli, potem pa zopet prostega pustili. Ko je bil pa tudi v Rimu s sv. Petrom veliko Judov in malikovavcov preobrnil, so ga sovražniki ravno tisti dan ob glavo djali, ko so sv. Petra križali. Kristjani! če takole premišljujemo, kaj so aposteljni preterpeli, bomo očitno spoznali: Resnično, učenec ni bil več, kakor njegov učenik.

Vendar apostoljska kri ni zastonj tekla, bla je seme za vert božji na zemlji, v katerem je imel nebeški sad zoriti. Iz njih kervi je zrastle tavžent kron marternikov prvih treh keršanskih stoletij. Ko bi jaz mogel, ljubi moj, vam to uro castiljive marternike novega Jeruzalema pokazati, ko bi vi s telesnimi očmi zamogli pogledati v nebeške prostore, in šteti tavžente zveličanih korov, katerih čelo je s kervjo Jagneta zaznamovano, in katerih glava je kronana z nezvenljivo krono nebeške časti — gotovo, s svetim spoštovanjem bi na svoje kolena padli, in glasno rekli: Gospod! beži od mene preč, zakaj jaz sem grešen človek. Zveličani, le tisti so zveličani, kateri so svoje oblačila v kervi Jagneta božjega oprali. Kar so s solzami sjali, zdaj s veseljem žanjejo. — Ja; resnično, bila je kervava setev.

Kristjani! podajmo se v svojih mislih nazaj v žalostne čase preganjanja, da bomo vidili, kako grozovitne martre so naši bratje in sestre v Kristusu terpeli. Ker se branijo ajdov-

skim bogovom darovati, jih z jermeni pretepajo, z razbeljenimi kleščami šcipajo, z gorečimi baklami spekajo, in z železnimi branami njih trupla tergajo. Ko so bli do kosti in do čev razmesarjeni, so jim v rane soli potresli in jesiha vlili. Ko so bli rabeljni od martranja zdelani in trudni, so marternike nazaj v ječo vlekli, da bi si med kratkim počitkom nove in še strašnejše martre zmislili, da bi jih z njimi vero zatajiti silili. Enim so ble oči izderte, drugim nos in ušesa odrezane. Tem je bil jezik iz ust iztergan, unim so bli zobje izbiti. Tukaj so marternike k drevesom privezali, in s pšicami prestrelili, tamkaj ženejo nage v nar hujšem mrazu na ledene jezera. Mladencem roke in nogé odsekujejo, devicam, ktere v nesramnost privoliti nočejo, persi režejo. Tukaj so marternike divjim sostradaninim zverinam v jed dali, tamkaj so jih na razbeljenim rošu počasi pekli. Neusmiljen cesar Nero je dal cele verste kristjanov v oblačila iz smole in vozka zavite na očitne kraje ali pa v svoje verte postaviti in zažgati, da so med ponočnimi ajdovskimi veselicami namesto bakel svetili, on pa se je med gorečimi verstami gori in doli vozil. Strah človeka sprehaja, ko sliši, kaj so neverski cesarji z nedolžnimi kristjani počeli, in kako daleč so v svoji neusmiljenosti šli; ali Nero, Domicijan, Dioklecjan, Juljan, Deci, in kakor so se morivci kristjanov imenovali — oni imajo veselico o njih terpljenju; ja še clo menijo, da z darom keršanske kervi svojim bogovom službo storé.

In tako se je godilo v vseh naslednjih stoletjih. Cerkvene zgodovine glasno oznanujejo: „Povsod, kjer je krivoverstvo, nejeverstvo in bogaklestvo prederzno svojo glavo povzdignilo, je nar popred svoje orožje proti katoljškim duhovnom, učencom Jezusovim obrnilo. To se je vidilo tudi konec pretečeneega stoletja v Francoski deželi, od kar je že 50 do 60 let preteklo, kjer je blo na tavžente duhovnov pomorjenih. Puntarji so očitno vpili: Ni Boga! zato preč z duhovni, preč z duhovni, preč z cerkvami, preč z vso službo božjo in z molitevjo. Ja francoske morišča so ble tistikrat posebno s kervjo mašnikov farbane. Armada generala po imenu Jourdan je en dan čez 600 duhovnov v mestu Avignon zadušila; v kervavih dneh mesca septembra 1792 je blo več kakor 200 duhovnov le v poglavitnem mestu Parizu pomorjenih; zraven

téh je morivni meč puntarjev še veliko tavžent kat. duhovnov po drugih francoskih deželah pokončal; več sto duhovnov, ki so v begu svojo rešitev našli, so zapuščeni po ptujih deželah se potikali. Imena: Mirabeau, Danton, Marat, Robespierre, Voltaire, Chabot in veliko drugih, so s kervavimi čerkami kakor spake in pošasti človeškega rodu v zgodovini zaznamovane, proti katerim so bli ajdovski preganjavci kristjanov le krotke jagneta. In vse to so z merzlim, ledenim sercom dopernášali, zato ker niso poznali ne Očeta, in ne njega, kterega je on poslal, Jezusa Kristusa.

Pa po kaj gledamo v minule čase, saj nam tudi sdajni časi kažejo žalostno podobo človeške spačenosti in hudobije — posebno po tistih krajih, kjer je kervavi punt razgrajal.

Na Dunaju so v letu 1848 brezvestni puntarji kakor divje zveri nad klosterske duhovne priderli, in jih iz kloštra spodili, kar so imeli premoženja, so ga razgrabili in razdelili. Duhovni pa so po Gospodovem povelju prah od svojih čevljev otresli, in so nesli sv. evangelje, modrost Jezusa Kristusa un-kraj morja — v Ameriko. O revna domovina, ti svoje ure nisi spoznala!

Na Ogerskem so hudobni puntarji duhovne, ki so bli svojemu cesarju in kralju zvesti, streljali, in njih premoženje pobrali. Kako gerdo so z menihi delali, nam pripoveduje Ban Jelačić. Prišli smo, pravi on, na Fruško goro v imenitni samostan ali kloster, pa ni blo žive duše slišati. Vse smo preiskali, pa nihče se nam ni oglasil, ne prikazal. Zdaj hočemo vode iz vodnjaka zajeti — in grôza! Ves vodnjak je merličev poln. Nad dvajset mertvih menihov smo iz vodnjaka potegnili, kteri so glave ranjene imeli. Puntarji so jih, kakor se je kazalo, žive v vodnjak pometali, in še le po tem s kamnjem in z dervmi posuli. — Hlapec ni več, kakor njegov Gospod!

Na Švajcarskem krivične gosposke katoljško cerkev, kar nar bolj morejo, zatirajo. Vse, kar je še poštenega, dobrega in kersanskega, strašno serdovito preganjajo, in le hudobiji segajo pod ramo. V Murtnu (Friburskega kantona) je kalvinski mestni predstojnik ali poglavar clo prepovedal katoljškemu fajmoštru pri nedeljskem opravilu pridigovati ter mu velel le

samo evangelje brati. Pregarjanje gre zmiraj naprej in naprej; vsi mnih in nune so že pregnani, škof iz svoje škofije spodjen, fajmoštri so brez prihodkov, clo milošna za-nje je prepovedana; v šolah se moliti, v cerkvah pridigovati več ne sme. — Glejte, tako se godi tam, kjer puntarji zmagajo! Ako ravno je naše dni malo bolje, vendar naša sv. cerkev se vendar le preganja. Žalostno je, kar se iz Sardinskega ali Piemonteskega sliši. Tam so viši deželski gospodje nove naredbe napravili, ki so postavam katoljske cerkve nasproti, in so vse od cerkve zapovedane praznike razun 6 v delavnike spremenili. Škofje so se zoper tako hudobno početje z besedo vzdignili, viši deželski gospodje pa, namesti da bi svojo hudobijo spoznali, škofe in fajmoštre v ječe zaperajo, kateri njih poveljem ne ubogajo. Glejte, tako se zdaj po svetu godi. To da nikar se ne čudite, kedar od takih žalostnih reči slišite, zakaj Jezus sam je to svojim služabnikom napovedal, ker je rekel: „Svét jih bo preganjal, zato ker niso iz svéta“. In tako se je tudi spolnilo. To nam pričajo, kakor smo slišali, zgodbe pretečenih in zdajnih časov.

S k l e p.

Tega vam pa nisem zato pravil, da bi vaši vedoželjnosti stregel, ampak veliko več zato, da bi si tele nauke, ki vam jih h koncu svojega govorjenja dam, globoko v svoje serce utisnili:

a) Nikar ne zaničujte tistih pobožnih kristjanov, kateri se zvesto Jezusa in njegovih naukov deržé, ampak veliko več Boga hvalite, da še zmiraj take zveste služabnike ima. Marsiktero vás, marsiktero mesto, marsiktero deželo bi bila božja roka že zdavnej zgrabila, pogreznila, ko bi ne bilo pravičnih kristjanov v njih, le zavolj njih jim Bog prizanaša. Posebno svojih duhovnov nikar ne sovražite, ki vam oostro resnico na ravnost povedó. Saj veste, da vam druge poti ne morejo v nebesa pokazati, kakor pot križa in terpljenja, po kateri je Jezus, in po kateri so vsi svetniki božji hodili.

b) Vi pa, pobožni kristjani! dobre duše Jezusa Kristusa, nikar se ne ustrašite, kedar vas svét zaničuje in zasmehuje. Spomnite se, da vas po smerti ne bo sodil

svét po svojih šegah, ampak sodil vas bo Bog po svojih sv. zapovedih; spomnite se besedi Jezusovih: „Kdor se mene sramuje pred ljudmi, se ga bom tudi jaz sramoval pred svojim nebeškim Očetom; kdor me pa pred ljudmi spoznavlja, tega bom tudi jaz spoznal pred svojim Očetom.“ Amen.

Pridiga za 5. nedeljo po binkoštih.

(Otroci so dolžni starše ljubiti; gov. A. P.)

„Nepošten je ta, kdor svojega očeta zapusti, in preklet od Boga, kdor svojo mater jezi“. Prid. 3, 18.

V v o d.

V današnjem sv. evangelju nas Jezus uči, da je kristjanom ojstro prepovedano in velik greh, nad bližnjim jeziti se, zmirjati ga in v jezi ali sovražtvu živeti. Nobena molitev, nobeno delo, nobena daritev, naj bi bilo vse to še tako lepo in hvalevredno, ničesar nič Bogu ne dopada in človeku ne pomaga, ako jezo in sovražtvo v sercu nosi: „Spravi se popred s svojim bratom, in potem pridi in daruj svojo daritev“. Ljubiti smo toraj mi kristjani dolžni vse ljudi, še clo tiste, ki nas žalijo in sovražijo. Ali od te ljubezni danes ne bom govoril; že veste, kaj po moji osnovi danes na versto pride; govoriti hočem danes od ljubezni otrok do svojih staršev, in bom pokazal: „Da so otroci dolžni svoje starše ljubiti, pa veliko je otrok, ki te svoje dolžnosti ne spolnujejo“. Poslušajte!

Razlaga.

1. Dolžni smo kristjani svojega bližnjega ljubiti; komu pa gre potem večja ljubezen, kakor očetu in materi? Če smo svoje prijatle, svojo rodovino ljubiti dolžni, kolikanj bolj še le svoje starše? Če tistim, ki nam kej dobrega storé, posebno ljubezen skazovati moramo: kdo je naš večji dobrotnik na zemlji, kakor oče in mati? Zavolj tebe je tvoja mati že pri tvojem rojstvu težave, britkosti in bolečine prestala. Več

let te je skor celi dan na rokah nosila. Zavolj tebe toliko ur, toliko noči ni počitka imela, ki jih je pri tvoji zibeli prečula. Zavolj tebe je v jedi in pijači zderžna in varna bila, da bi živež, ki si ga od nje prejel, tebi škodoval ne bil. Zavolj tebe je toliko skerbí, strahú in nepokoja imela, da se ti ni kaka nesreča primerila. Zavolj tebe je britke solze prelivala, če se ti je kej hudega prigodilo, ali če te je bolezen zadela. Za-te se je tvoj oče toliko trudil in potil, da te je pošteno preživiti in oblačiti zamogel. Zavolj tebe sta si oče in mati od svojih ust pritergovala, sama sebi marsikako veselje odrekla, varčno in morebiti clo revno živela, da bi tebi v tvoj stan kej zapustiti zamogla. Da bi tebe na duši in telesu srečnega, srecno vidila, sta si vseskozi toliko prizadevala, je bilo toliko potov storjenih. Da si do verha do-rastel, da kej posestva imaš, da si v stan prišel; kdo ti je za Bogom k temu drug pripomogel, kakor tvoji starši? In vse to iz same ljubezni do tebe.

Ker so tedaj starši za-te toliko storili in terpeli, iz tega, če si pošten in pameten človek, sam lahko previdiš, kaj so si od tebe s tem zaslužili. Ali so si zaslužili tolažbo ali žalost, pomoč ali zapuščenje, spoštovanje ali zaničevanje, hvaležnost ali nehvaležnost, ljubezen ali sovraštvo? Kaj so si zaslužili? Stari Tobija, ko je mislil, da bo kmalo umerl, je svojega sina opominjal rekoč: „Spoštuj svojo mater vse dni njenega življenja. Spomni se, ktere in kolikšne nevarnosti je zavolj tebe prestala“. In modri Sirah pravi: „Spoštuj svojega oceta, in ne pozabi bolečin svoje matere. Spomni se, da bi te brez njih na svetu ne bilo, in dobro jim storí, kakor so tudi oni tebi dobro storili“. Sv. Ambrož je nekega sina, ki je svojo mater scer preživil, pa se do nje ni dosti prijazno obnašal, tako ogovoril: „Še gerdo pogledati“, mu pravi, „svojih staršev ne smeš“. Če tudi svojo mater preživiš, ji vendar bolečin, ki jih je zavolj tebe terpela, nisi še povernil. Nisi ji še povernil skerbí, ktere si ji napravil, ne živeža, s katerim te je dojila, ne lakote in žeje, ki jo je zavolj tebe prestala, ne nepokojnih noči, kž jih je zavolj tebe imela, ji nisi oterl še solz, ki jih je zate prelivala“. Kaj so si starši od svojih otrók zaslužili? Aristotelj, ajdovski mo-

drijan, pravi: Bogú in staršem se nikoli dosti ljubezni in hvaležnosti skazovati ne more. Takó so tedaj dolžnost ljubezni do staršev clo slepi ajdje spoznali, in od te dolžnosti nobena stvar, nobena okoljščina človeka nikakor odvezati ne more. Ko bi ti starši tudi v vseh rečéh nasproti ravnali in te žalili, ko bi tudi brez potrebe in po krivici nad teboj godernjali in ti nadlego delali: ali te tudi v revšino pripravili, ti vendar pred Bogom ni nikoli pripuščeno, da bi jim zavolj tega se ustavljal, ali pa jim manj spoštovanja in ljubezni skazoval. Le takrat imaš pravico in dolžnost, se jim, toda le po pameti in z vsem spoštovanjem zoperstaviti, ko bi te od Boga in od božje službe odvracali ali pa ti kej napčnega in pregrešnega zapovedati hotli.

V čem pa obstoji ljubezen, ki jo večí del otrôci svojim staršem skazujejo? V praznih besedah, v djanju se je skor nič ne vidi. Ta ljubezen pak mora biti resnična, ktera se v djanju spozná, da si namreč keršanski otrôci vse prizadevajo, svojim staršem njih življenje polajšati in jim veselje delati. Ta ljubezen do staršev mora biti stanovitna, da z mladostjo ne neha, ampak da celo življenje terpí. Ljubezen do staršev mora delavna biti, da namreč otrôci svojim staršem radi postrežejo, da jim z dobrim svêtom in s svojimi rokami pomagajo, da jih v njih revščini in nezmožnosti preživé, in da zlasti v njih starosti in bolezni za-nje vso skerb imajo, in da za nje radi in serčno molijo. Ali taka ljubezen do staršev, kako redko se najde! Koliko je otrók, kateri svojim staršem njih dobrote z nehvaležnostjo, njih ljubezen z zaničevanjem, sovraštvom in nekeršanskim zaderžanjem do njih povračujejo!

2. Najdejo se hudobni, brezdušni otrôci, kateri serce svojega očeta in svoje matere ranijo in prebadajo, ne scer z mečem ali pšico, ampak s svojim jezikom, s svojim djanjem, s svojim terdovratnim, pohujšljivim, nekeršanskim zaderžanjem, kar staršem dosti večé britkosti in bolečine napravlja. Veliko jih je, ki s svojo nespoštljivostjo ranijo serca svojih staršev, ker s svojim očetom in s svojo materjo takó zaničljivo govore in ravnajo. Veliko jih je, ki

ranijo serca svojih staršev s svojo nepokorščino, termo in terdovratnostjo, ker se njih napeljevanju, svarjenju in opominovanju zoperstavlajo. Koliko jih je, ki ranijo serce svojih staršev s pomanjkanjem prave otročje ljubezni, ker mislijo, da, če enkrat odrastejo in si sami svoj živež služijo, potem ljubezen do staršev mine, potem se jim zanje ni več zmeniti treba; ker so do njih neprijazni in čmerni, jim komaj lepo besedo privoščijo, so jim tako nehvaležni in se do njih tako gerdo zadržé, da starši prav za prav še vedeti ne morejo, ali imajo pri sebi sina ali hčer, ali pa kakega divjaka, ki je v gojzdu med zverinami izrastel in se k njim zgubil. Vsak si lahko misli, koliko britkosti in žalosti taki otrôci staršem napravljajo. Spet drugi, ki od svojih staršev še kej pričakovati imajo, so pa taki, da se od njih reči zamore, kar sv. Peter Krizolog pravi: „Tako zlo hrepené in koperne od želje do erbsčine, da jim je očetno in materno življenje v martro. Raji bi svoje starše na parah iz hiše nesti vidili, kakor pa da še zdravi v hišo hodijo“. Ja, otroci se dobé, kateri še v življenju svojim staršem kradejo, s tem praznim in napčnim izgovorom, da do tega, kar jim vzamejo, pravico imajo, ali pa da so si to zaslužili. To je tedaj kersanska ljubezen do staršev, ki ne očeta ne matere, ampak le njih lastine in zemljišča v očéh, v mislih in v sercu ima, in le na njih smert preží!

Še veliko hudobniši, kakor leti, pak so tisti otroci, kateri staršem, ko stari in nezmožni postanejo, postrežbe ne dajo, ali pa kateri jim v njih revščini še tisti živež, ki so jim ga odrajtovati dolžni, odtegujejo in kratijo. In vendar so v ravno teh okoljščinah oče in mati postrežbe in pomoči svojih otrók nar bolj potrebni, in ravno ob času njih starosti in slabotnosti bi jim otrôci nar bolj svojo ljubezen in hvaležnost skazovati imeli. Zakaj poprej so od svojih staršev dobrote prejemali; na njih stare dni, v njih revščini in nadlogi pa otrôci priložnost imajo, te od njih prejete dobrote jim povračevati, kar starši tudi po pravici od njih pričakujejo. To je pripravni čas, ob katerem dobri otrôci pomoč v njih nadlogah, podpora v njih starosti in

olazba do konca njih življenja biti morajo. In vendar je ravno to tisti čas, da otróci na dolžnost ljubezni do staršev nar bolj zabijo. - Marsikteri od revščine stiskan oče, marsiktera od starosti sključena mati pač po pravici z žalostnim sercom tožiti zamore: Toliko sínov in hčer imam še pri življenju, pa sem vendar zapuščen ali zapuščena, kakor bi nikogar ne bilo! Tako malo na me porajtajo, takó malo pomoči in tolažbe od njih dobivam!

Ja pač res usmiljenja vredni starši, ki ste toliko let s trudom in potom troje, čvetero, petero, šestero otrók preživeli, in jim v stan pripomogli, zdej pa sramota za take otroke! včasih troje, čvetero, petero, šestero otrók le malo časa staremu očetu, ubogi materi potrebnega živeža pošteno odrajtovati ne more; da se starši potem dostikrat kesajo, da so prezgodaj gospodarstvo otrokom izročili in iz rok dali, da če ni drugače, za kratenje in uderževanje izgovorjenega živeža starši svoje lastne otroke tožiti morajo in pri gosposki pravice iskati! Komaj se sin po kaki plujki ozirati in neveste iskati začne, komaj se hči na svojega prihodnjega ženina naveže, potem se na očeta in mater le malo porajta. In če sta enkrat zaročena, potem otročja ljubezen dostikrat popolnoma mine. Moram za se skerbeti in gledati, kako bom kej prigospodaril, poreče, imam dosti opraviti, da ženo in otroke preživljam, toliko jih ne morem preskerbovati. In če tudi včasih staršem kej podelé, se še to rado z nevoljo zgodí, mislijo, Bog vé, kaj so jim storili, in za kolikšno dobro delo jim bo to pred Bogom zarajtano. O v resnici žalosten razgled! Star, nadložen oče, revna mati, potem ko sta se toliko let trudila in upirala, ki sta takó rekoč svojo kožo slekla, da bi otrokom v stan pomagala, se dostikrat zgodí, da morata lakoto in revšino terpeti, med tem, ko sinovi in hčere v premožnosti živé! Morata nadlogo terpeti, in sta skorej prisiljena, za kosec kruha prositi in to za nekakšno gnado sprejeti iz rok tistih, katerim sta vse, kar sta imela in pridobila, v njih prid in srečo pripustila. O zemlja, ti nas vseh mati! kako si v stanu takim neusmiljenim otrokom kruh iz zemlje roditi, kateri ga tistim ne dajo, od katerih so rojeni in zrejeni bili? Vé nebesa! kako zamorete na polje takih ljudí še dežja in

rôse pošiljati, kateri tistih po svoji dolžnosti ne preživé, od katerih za Bogom življenje imajo?

O nehvaležnost, ktere bi se clo slepi ajdje, ja ktere bi se divje zverine sramovale! Ajd je bil Enêja, kateri je v mestu Troja, ko je strašen ogenj ustal, raji vse, kar je imel, vse svoje blagó in premoženje popustil, da je le svojega starrega očeta, kterega je serčno ljubil, na rame zadel, ga iz mesta odnesel in grozovitnega ognja otel. Ajdinja je bila tista hči, ktera je svojemu očetu, ki je v ječi kopernel in v smert obsojen bil, ker mu ni nič prinesli smela, dolgo časa s svojim lastnim mlekom življenje ohranila. Ajdje so Kinezi, kateri, ako njih starši zbolé, njih posteljo obstopijo, si z zobmi mesó od rok tergajo, da župo napravijo in jo bolnemu očetu in materi ponudijo, in s tem pokazati hočejo, da so pripravljeni, ne le zanje svoje premoženje dati, ampak clo s svojim lastnim mesom in s svojo kervijo jih živiti, da bi jim le življenje ohranili in jim zdravje zadobili. Sram me mora biti, da vam moram ajde v izgled otročje ljubezni postaviti, da bi keršanskim otrokom njih nehvaležnost do staršev pokazal, in jih v sramoto pripravil! Sv. Ambrož in sv. Bazili takim otrokom pravita, da naj se clo od neumne živine ljubezni do staršev učé, da naj pogledajo zlasti štorclje, srake in krokarje, kateri svoje stare, ko nič več letati ne morejo, pod svoje perute vzamejo, jih od enega kraja v drugega prenašajo in z vsem živežem preskerbljujejo. Hudi lévi svoj rop s svojimi starimi delé, kedar vidijo, da si letí sami nič več pomagati in potrebnega živeža poiskati ne morejo. Tako so tedaj taki otrôci, kateri svoje revne, nezmožne starše z živežem, in kar še drugega potrebujejo, ne preskerbé, hujši kakor lévi, nehvaležniši, kakor srake! Pa imam ženo in otroke preživiti, mi spet kdo poreče, za té moram vendar poprej skerbeti. Napak sodite, sv. cerkveni učeniki drugače učé: sv. Ambrož in sv. Tomáš Akvinski pravita, da je človek dolžen, nar poprej in čez vse Bogá ljubiti, za Bogom pa starše čez vse druge ljudi, potlej še le ženo in otroke. Iz tega vidite, da je človek dolžen za starše poprej, kakor za ženo in otroke skerbeti. Ja nekteri izlagavci sv. pisma še dalj gredó in pravijo, da, ko bi taka síla bila, da bi

kdo že nič drugega ne imel, kakor en sam kosec kruha, bi ga moral očetu ali materi podeliti, ko bi potem tudi sam imel lakote umreti. Tolikanj in tako terdo je ljubezen do staršev zapovedana.

Kaj hočem še reči od tistih nehvaležnih otrok, kateri staršem ne le v njih življenju, ampak tudi po njih smerti nič ljubezni ne skazujejo, katerim, da le svojo erbsčino dobé, duše staršev malo ali pa nič mar niso, kateri na nič drugega ne mislijo, kakor na to, da bi le kej več pograbili. Če jim pa to po volji ni, se pa nad starši še jezé in godernjajo, ali pa še njih zadnje volje ne spolnijo, namesti da bi to, kar so jim zapustili in izročili, prav obračali in jim z molitvijo, s sv. mašo in z drugimi dobrimi deli svojo hvaležnost skazovali. Ali so starši zavolj tega z vami toliko truda in terpljenja prestali, da bi potem nad vami še večo britkost in žalost doživeli? Ali so si zavolj tega dostikrat sami sebi pritergali, in vam h kruhu pomagali, da bi zdaj sami od vas komaj potrebni živež imeli? Ali so vas zato s toliko skerbjo izredili, da bi zdaj od vas brez pomoči zapuščeni bili? Ali so zato marsiktero solzo prelili iz strahu, da bi vas ne zgubili, ker so upanje imeli, da bote vi enkrat njih palica, na katero se bodo svoje stare dni opirali zamogli? Ali kakšno palico so dobili? Veliko več šibo, ktera jih tepe! Žebelj so dobili, da bodo poprej v mertvaško trugo zabiti! Ali so vam zato življenje dali, da bi nad vami tako rekoč ubijavce doživeli, kateri bi jim njih življenje vzeli ali pa prikrajšali? Če tudi hudobni otrôci niso ravno s svojo roko ubijavci svojih staršev, so pa vendar dostikrat njih ubijavci s svojo nehvaležnostjo in nepokorščino, s svojim nerodnim, razujzdanim zadržanjem, s svojim nasprotovanjem in zaničevanjem in s pomanjkanjem vse otročje ljubezni, s katerim staršem le britkost in žalost delajo, in jih tako pred časom pod zemljo spravijo. Pravični Bog! kje so tvoje oistre sodbe? kje tisto strašno prekletstvo, s katerim si že davno vsim hudobnim otrokom zažugal? Kakor sem vam že precej v prvih besedah povedal, vam še enkrat ponovim, kako Bog sam po modrem Sirahu govori: Ne-

pošten je ta, kdor svojega očeta zapusti; in preklet od Boga, kdor svojo mater jezi! Kaj tedej, hudobni sinovi in hčere! še večje kazni hočete, kakor vam jo Bog s temi besedami zažuga, da bote od njega prekleti in pogubljeni.

S k l e p.

Keršanski otroci, sinovi in hčere! ako hočete vse le te hudobnim otrokom od Boga zažugane časne in večne kazni od sebe odverniti, z zgrevanim sercom Boga za odpuščanje prosite in pravo pokoro storite od vseh z govorjenjem in zaderžanjem do svojih staršev storjenih grehov; sklenite zanaprej resnično poboljšanje, in k temu Boga za pomoč in gnado prosite. Skazujte zanaprej svojim staršem pravo spoštovanje, zvesto pokorščino in stanovitno otročjo ljubezen. Kteri ste pa že dozdej vse te dolžnosti do svojih staršev zvesto dopolnovali, tudi zanaprej v tem stanovitni bodite, ker vas če ne na tem, tolikanj gotovši na unem svetu obilno plačilo pričakuje. Kolika čast vam bo enkrat pred Bogom in pred ljudmi, če bote po resnici reči zamogli: da ste očetu in materi od svoje perve mladosti v vsem zmiraj spoštovanje skazovali, da jim v pravičnih rečeh niste nikoli zoper ravnali, da jih niste nikoli ne z besedo, ne z djanjem žalili, ampak jim do zadnjega le veselje delali! Vi pa, ki so vam starši že odmerli, in so morebiti ravno zavolj vas, ker ste jih tolikrat jezili in žalili, v vicah prideržani, popravite zdaj z molitvijo, z dobrimi deli in s pravim keršanskim življenjem, kar ste se do njih pregrešili, in se spomnite na nje zlasti v svojih molitvah. Kteri pa še svoje starše v življenju imamo, prosimo dobrotljivega Boga, naj nam jih še dolgo ohrani, naj jim njih veliko skerb za našo dušo in telo obilno povračuje in naj nas enkrat ž njimi vred tam v nebesih združi, da ga bomo vsi skupaj v večnem veselju hvalili in častili. Amen.

V. Pridiga.

(Marija mater divinae gratiae 1. tamquam mater Salvatoris; 2. tamquam exemplar omnium virtutum; 3. tamquam advocata in coelis.)

„Matí milosti božje, za nas Boga prosí!“ Lavr. lit. 4. verst.

V v ó d.

Prežlahten, nebešk dar je človeku dar gnade ali milosti božje. Sv. Avguštin razlagaje Jezusove besede: „Vi brez mene ne morete ničesar storiti“, pravi takole: „Mi brez Njega ničesar ne zamoremo storiti, ne kaj velikega, ne majhnega, ne kaj težkega, ne lahkega“. Sami sebi prepuščeni bi si ravno toliko zamogli pomagati, kolikor Izraelski otroci po Faraonovem ukazu v vodo pometani, kolikor mladika brez debla, kolikor zemlja brez solnca. Pride pa milost božja v človeka, o tedaj je vsa druga; človeško sercé si dobí čudovitne moči! Sv. apostelj Pavl piše: „V Njem vse premorem, ki me pöterduje“, Fil. 4, 13. Slišali ste že gotovo, kako čudnih reči je močni Samson doprinašal; veste, da je pastirček David strašnega velikana Golijata premagal in pobil; znano vam je tudi, da je pobožna Judit grozovitnemu Holofernu glavo odsekala; pomislite dalej, koliko tavžent in tavžent kristjanov obojnega spola, vsake starosti in vseh stanov je dalo stanovitno svoje življenje za Jezusovo vero. Vse to vam ni nič novega; kaj pa pravite k temu? Spoznati in zaklicati moramo s sv. Krizostomom: „Gnada božja je nepremagljivo ozidje, — ona storí slabotnega človeka nezmagljivega!“ — Človek je za dobro slaboten, časi so nevarni, sovražnikov je mnogo, veliko jih pade in se pogubi, oh kdo bi si ne željel tega nebeškega darú, te nadnatorne pomoči božje? Kam se je podati, kje je tisti studenec, kjer se zajema ta nebeška pomoč? Kristus ga nam je pokazal: „Je kdo žejin, naj pride k meni, in naj pije!“ Jan. 7, 37. Kdo nas pa bo za roko prijel in ljubeznjivo peljal k temu nebeškemu studencu, Jezusu Kristusu? Sv. kat. cerkev nam kaže Marijo prečisto devico in nam kliče: „Glejte jo! mater milosti božje!“ Od Marije, matere milosti božje hočem tudi jaz vam danes govoriti in pokazati:

Zakaj se Marija imenuje „mati milosti božje!“ Poslušajte zvesto; ti Marija bodi češčena!

Razlaga.

Marija se imenuje „Mati milosti božje“,

1. ker je mati Kristusova, kateri nam je vir in začetnik vse milosti ali gnade. Kar nam je prva Eva zapravila, nam je druga Eva — Marija — pridobila. V presrečnem raju je prebivala Eva, je živela srečno, pa tudi Bogu ljubo in dopadljivo. Pa približa se skušnjavec, in Eva se prederzno varno s kačo pogovarja. Ta pogovor zbudí v njej prevzetno misel, da hoče biti Bogu enaka. Tako oslepljena ne veruje več, kar jej je Bog govoril in zažugal. Vsa vesela stoji pod drevesom spoznanja dobrega in hudega, prepovedani sad pogleduje, po njem roko stegne, ga užije, Adamu podá in tako — gerdo nepokorna — nad se in nad vse svoje otroke jezo božje pravice priklíče. Po tem takem smo mi vsi, kakor pravi sv. Pavl Efež. 2, 3 postali otroci jeze božje. Pa neskončno usmiljeni Bog noče smerti grešnika, temuč da se spreoberne in živí. Zatoraj sklene človeku odrešenje pripraviti, pa kako? On si izvolji drugo, boljšo Evo, ki nam bo zopet vse pridobila, kar nam je prva Eva zgubila. Bog si izvoli Marijo, jej podari obilno svojih gnad in milost, Marija se jih lepo in pripravno posluži in tako prične odrešenje naše. Prva Eva se prederzno varno s kačo pogovarja; Marija si v svetem strahu samoto poišče; v tej samoti jo angelj božji najde; Marija se angelja Gabriela in njegovih besed tako prestraši, da jo poslanec božji mora tolažiti: „Ne boj se Marija!“ — Prva Eva se s kačo pogovarja, in si redí v svojem sercu prevzetno misel, da hoče biti Bogu enaka. Marija se tudi z Gabrielom pogovarja, iz njegovih besed spozná veliko čast in srečo, za katero jo je Bog izvolil; pa vendar ostane serčno ponižna in tiho govori: „Dekla sem Gospodova!“ — Prva Eva se s kačo pogovarja, pa njena vera omaguje, misli si, ne bo taka, kakor je Bog rekel. Marija pa besedam angela Gabrijela terdno veruje, akoravno se jej čudno dozdeva, da bi imela mati postati; vsa verna in vdana izgovori; „Naj se mi godi po tvojih besedah!“ —

Perva Eva z veselim dopadanjem ogleduje pod drevesom spoznanja dobrega in hudega prepovedani sad, po njem roko stegne, ga užije, Adamu podá in sebe in nas vse pogubi. Marija tudi stoji pod drevesom spoznanja dobrega in hudega — pod križem — vendar ne vesela, ampak žalostna, britko žalostna, ker je ojstro brušen meč njeno materno serce prebadal; stoji pod križem, daruje božji pravici prežlahtni sad svojega telesa Jezusa Kristusa, in pridobi nam odpuščanje in usmiljenje, življenje in zveličanje! — Lameh je dobil sina, ki ga je imenoval Noe, kar pomenja po našem: Ta nam bo naše serce razveseljeval v delu in trudu naših rok na zemlji, ktero je Gospod preklel. Ali koliko več te besede Mariji veljajo, ki nam je rodila Jezusa, ki je upanje in veselje naše. O preljubi, častite tedaj Marijo spodobno in goreče, zakaj mati je milosti božje, porodila je Jezusa, ki nam je pridobil milost božjo in večno zveličanje! — Marija se pravi mati milosti božje,

2. ker je Bog Mariji podelil vse svoje milosti in gnade v nar popolnejši meri. Sv. Bernard pravi: „Nič ni krepostnega, kar bi se iz tebe ne svetilo; in kar so posamezni svetniki imeli, si ti sama imela“. Sv. Jeronim pa Mariji v čast takole piše: „Drugim se je le nekoliko, Mariji se je pa vsa polnost milosti ali gnade vkupej vlila“. Sv. Bonaventura pa uči: „Vsi potoki se v morje iztekajo; ravno tako se vse različne gnade, ki so bile podeljene ali angelom, ali prerokom, ali aposteljnóm, ali mučencóm, ali spoznovavcóm, ali devicám in vsem svečnikóm, vse te različne gnade se v sami prečisti devici nahajajo“. Vse božje milosti je Marija prejela v obilni meri, zvesto in skerbno se jih poslužila, si pridobila vseh nar lepših čednost in nam jasno svéti kot mati milosti božje. Po vsi pravici, kaj ne? se „steber milosti božje“ sme imenovati tisti steber, od kterega sv. pismo pravi II. Moj. 13, 22: „Po dne oblačni steber, in po noči ognjeni steber ni nikoli spred ljudstva prešel, — da bi jim pot kazal po dne in po noči“. Ravno tako je Marija mati milosti božje vsem, ki se po dne ljubezni božje sprehajajo, pa tudi tistim, ki po noči pregreh in zmot tavajo, ona vsem sveti po potu do obljubljene dežele nebeškega kra-

ljestva. Toraj se od nje bere: „Zdaj toraj otroci! poslušajte me: Srečni so, kateri moje pota ohranijo; poslušajte podučenje in bodite modri in nikar ga ne zamečujte; blagor človeku, kateri mene posluša in kateri vsak dan pri mojih vratih čuje in čaka pri podbojih mojih dur; kdor mene najde, življenje najde in bo od Gospoda zveličanje prejel. Kdor pa zoper mene greši, svojo dušo rani; vsi, ki mene sovražijo, smert ljubijo“, Prip. 8, 32. Preljubi otroci Marijni! ste slišali glas svoje matere, ali veste zdaj, komu da je ona „milosti mati“? Kdor mene posluša, kdor pri mojih vratih čuje, kdor mene najde, on je, ki najde v nji mater milosti in po nji blagor in življenje. Marijo pa posluša, pri njenih vratih čuje in jo najde tisti, ki svoje življenje ravná po Marijnem življenju! Ti kerš. devica jo najdeš, ko zvesto čuješ nad neprecenljivim zakladom gnade božje, se zvesto ogibaš vseh nevarnih posvetnih družtev in veselic, in vse svoje misli in besede, svojo nošo in obleko, svoje obnašanje in življenje v božjem strahu imaš. Ti kerš. mladeneč jo najdeš, ko od svojih mladih nog vse svoje počutke berzdaš in se povsod in vselej po glasu svoje vesti ravnaš in obnašaš; tebi veljajo Izaijeve besede 33, 15: „Kdor svoje ušesa zamaši in svoje oči zatisne, da nič hudega ne sliši in ne vidi, bo na visokem stanoval, visoke skale bojo njegova terdnjava“. Vidva, kerš. mladeneč in devica! najdeta Marijo, in v Mariji milost in življenje, ako vaju angelj božji, angelj varh pogostoma najde v molitvah, vselej pa v strahu božjem in v sveti sramožljivosti. — Ti kerš. devica najdeš Marijo, ako lepo ponižna ostaneš v mislih in v djanju, ponižna v obleki in noši, in si le prizadevaš rasti v nauku Jezusovem, v dobrih delih in v ljubeznjivosti pred Bogom. Ti kerš. mladeneč najdeš Marijo, ko svoje serce odvracaš od posvetnega šuma in truša, Jezusov sv. nauk rad poslušaš in svoje življenje po njem ravnaš. — Ti kerš. devica najdeš Marijo, ko rada stopiš pod drevo spoznanja dobrega in hudega, in pod križem pobožno premišljuješ Jezusovo britko terpljenje in Marijno žalost zavoljo naših grehov. Tam tudi kerš. mladeneč najdeš Marijo, ko premišljuješ, za kako ceno je tvoja neumerjoča duša odkupljena, in da gorjé človeku, ki grehu služi in drago odrešenje nad seboj 'pokončá. Oh srečen,

kdor najde Marijo, on najde življenje! Pa oh in gorjé človeku, ki ne išče in ne najde Marije, gorjé mu, kdor zoper njo greši in jo sovraži; on svojo dušo rani in smert ljubi! Oh Marija, mati milosti božje, pomagaj nam, da te prav iščemo in najdemo! Potem smo srečni in zveličani!

Marija se pa slednjič imenuje mati milosti božje:

3. ker nam Bog po Mariji vseh potrebnih milost in gnad deli. Reke in potoki imajo svojo vodo iz morja, da ž njo žejne stvari napajajo in oživljajo; luna dobivlja od solnca svojo svetlobo, da popotnikom milo nevarne pota razsvetljuje; serce dobivlja iz zavžitih jedil svojo kerv, da jo po celem životu razliva; tako si je vsega-mogočni Bog izvolil Marijo, da zdaj svoje milosti in dobre te po njej podeljuje vsem, kterikoli si jih s sveto žejo in lakoto poželjujejo. To je sv. cerkev vselej učila, kakor nam pričajo po vsem katoliškem svetu navadne molitve. V teh molitvah sv. cerkev Marijo imenuje: „Naša gospá, naša srednica, naša besednica, naša pomočnica“; k Mariji nam sv. cerkev zdihovati uči: „Sv. Marija, mati božja, prosi za nas grešnike, zdaj in našo smertno uro“! Ravno teh misel so tudi posamezni cerkveni učeniki. Učeni Gerson razklada tele besede Davidove: „Slišal sem te dve reči, da je v Bogu mogočnost in usmiljenje“ in pristavlja: „Božje kraljestvo obstoji v mogočnosti in usmiljenji; mogočnost v Bogu ostane, in usmiljenje je nekako Mariji prepustil“. Sv. Bonaventura izlaga te besede kralja Davida: „O Bog! daj kralju svojo sodbo, in kraljevemu sinu svojo pravico“; po tem pa naglo zaprašá: „Komu pa usmiljenje da“? In odgovori: „Njegovi materi“! Pa bote uprašali: Kdaj jej je usmiljenje prepustil? Vam odgovorim po nauku cerkvenih učenikov: Poglej na sveti križ, poslušaj, kaj Jezus pravi: „Žena! poglej tvoj sin“! S temi besedami nas je vse v sv. Janezu njej v milost izročil, njej pa tudi oblast prepustil, zastran milosti zaukazovati. In odsej jo sv. cerkev kakor našo mater zaupljivo pozdravlja: „Češčena si kraljica, mati milosti, življenje, sladkost in naše upanje bodi češčena“! Neki vdovi je rajni mož dva sina in dolg zapustil. Terjovec pride in hoče posojeni dnar

nazaj, in če mu ga ne verne, žuga jej oba sina v sužnost prodati. Ta uboga udova pridé k preroku Eliju in išče pomoči. In kaj jej mož božji reče? Upraša jo, kaj ima pri hiši? Ko mu pa reče, da nič drugega kot nekoliko olja, jej reče: „Pojdi in naprosi prazne posode, kar je dobiš pri sosedih. Potem pojdi s svojima sinoma v hišo, zakleni vrata in nalivaj prazno posodo, vsa bo polna“. Udova stori tako. Sinova jej posode donášata, ona pa naliva. Olje teče, dokler je kaj prazne posode; kakor je pa posode zmanjkalo, se je olje ustavilo. Zdaj pa poslušajmo, kako sv. Bonaventura to prigodbo na Marijo, mater milosti božje obrača. „Letá žena“, pravi on, je Marija. Ona je posvečena posoda polna olja miloserčnosti in dobrotljivosti, ona je mati usmiljenja. Iz te posode olje usmiljenja ne prejenja, teče v posode njenih sosedov, katerikoli si jej postavijo, to je: njeno usmiljenje se ne ustavi do njih, kateri se jej s pravim duhom približujejo“. Toraj pač pravi sv. Bernard: „Utihne naj tvojo milost oznanovati, če kdo ni tvoje pomoči začutil, kedar te je s pravim duhom za njo prosil. Pri drugih čednostih tvojih se mi služabniki tvoji zavolj tebe, pri tej pa zavolj sebe veselimo. Mi hvalimo tvoje devištvo, mi se zavzamemo nad tvojo ponižnostjo, vendar se nam revnim tvoja milost slajše prileže, tvojo milost željnije objemamo, na tvojo milost pogostejše mislimo, v tvojo milost večkrat kličemo. Zakaj, ta je vsemu svetu odrešenje zadobila, zveličanje sprosila. Marija je vsem vse postala: vsem serce svojega usmiljenja odpre, da iz nje obilnosti vsi zajemajo, jetnik prostost, bolnik zdravje, žalostni poveseljenje, grešnik odpuščanje, da ga ni, ki bi njenega vročega usmiljenja občutil ne bil“. Tako nam Bog svoje milosti in dobrote po Mariji delí, zatoraj je Marija mati milosti božje.

Sklep.

Nimam kaj več pristaviti, le serčno vas opomnim in prosim, da se Mariji devici pogostoma priporočate; pa skerbite, da jej dopadete; bližajte se jej vselej nedolžnega ali spokornega serca! Po tem vas bo Marija vselaj uslišala, kedar kličete: Sv. Marija, mati milosti božje, za nas Boga prosí! Amen.

Podučenje za deklino.

V v o d.

Blíža se nam velikanoč, sv. cerkev zaukazuje, naj se vsak katoljski kristjan v tem sv. času svojih grehov spove in vredno sprejeme presv. rešne Telo. In da bote tudi, ve keršanske deklino! v tem svetem času zakrament pokore in svetega rešnega Telesa vredno prejele — je posebno tudi vam potrebno, da stan svoje duše dobro spoznate, da svojo vest na tenko sprašate, da spregledate, kako ste kaj živele do zdaj, alj ste svoje dolžnosti dopolnovali ali pa ne. Potreba vam je vedeti: kako se morate pa tudi zanaprej obnašati, kako v svojem stanu živeti, da bo vaše življenje Bogu dopadljivo, vam pa k časni in večni sreči pomagalo. Zategadelj tudi vam dekletom! danes eno besedo govoriti hočem. Hočemo se pogovoriti o nekterih imenitnih rečeh, ki samo vaš stan zadevajo. Veliko lepega in potrebnega se iz tega učile bote. Le zvesto me poslušajte! V imenu Jezusa in Marije bom pa dalej govoril.

Razlaga.

Tukaj v cerkvi smo se danes zbrali. Jaz mislim: Veliko nedolžnih in poštenih deklet, veliko keršanskih devic se zdaj tukaj znajde. Ko bi pa zdaj mogočen, posveten kralj alj cesar v našo družbo stopil, pa bi rekel: Ravno prav, da vas toliko najdem, Jaz imam mladega, zalega sina, in za tajistega si hočem danes iz med vas lepo nevesto izbrati. In potem bi si ta imenitni kralj priprosto, revno deklino iz med vas izbral, bi jo za roko prijel, bi ji drag perstan na perst nateknil, bi ji svetlo, kraljevsko oblačilo podal, bi ji tudi lepo zlato krono na glavo posadil, ki se žlahtnih kamnov in biserov prečudno bliši; potem bi pa tukaj v pričo vseh te le besede govoril: Bodi mi pozdravljena, ljuba moja! ti boš zdaj mojega kraljevega sina kraljeva nevesta; ti boš zanaprej moja kraljeva hči; moja kraljeva žena bo zanaprej tvoja mati; moji kraljevi služabniki bojo zanaprej tebi stregli; kar si boš pozelela, kar jim boš zapovedala, hitro bojo vse storili; ti boš zanaprej mogočna

kraljica, zraven svojega kraljevega ženina boš na zlatem tronu sedela! Ko bi se to zgodilo; kaj bi neki ve druge rekle? Kaj ne — prav globoko bi zdihnile, rekoč: Oh kolika čast, kolika sreča je tebe zadela! oh kako srečna si danes postala, ljuba tovaršica, ljuba naša sestra! Tako bi ve druge govoriti začele. Jaz pa rečem: to bi še ne bila ravno toliko sreča, kakor si jo vi mislite; posvetna čast ni sreča, imenitnost in veselje tega svetá vonder svoj konec ima, vse hitro mine. Alj poslušajte me, keršanske duše! glejte! še veliko večja sreča še večja čast je že vsako iz med vas zadela, kader so vas pred nekaterimi leti vaši botri tukaj sem v to cerkev prinesli, kader ste tukaj zakrament svetega kersta prejele. Takrat vas je pa sam Bog — nebeški kralj za svoje hčere vzel; za kraljeve neveste vas je izbral svojemu kraljevemu Sinu Jezusu; nebeško kraljico Marijo vam je za vašo mater dal; svoje nebeške služabnike, ljubeznive angelce vam je za varhe sporočil; s kraljevim oblačilom posvečujoče gnade Božje vas je oblekel; zlato krono devištva in svete nedolžnosti vam je takrat na glavo posadil. Oh to je pač sreča bila za vas, in čast, katera se popisati ne da! Takrat ste ve vse kraljeve hčere, neveste samega božjega Sina Jezusa Kristusa postale! To je prava sreča, in taka čast, da je nobeden človeški jezik izreči ne more! Zategadelj je pa tudi vaša sveta dolžnost, ta deviški venec, to lepo, belo oblačilo kerstne nedolžnosti, zvesto in skerbno varovati, Jezusu vašemu dušnemu ženinu zveste ostati, da tudi enkrat na nebeško ženitnino v nebesa k Njemu pridete. Deviški krancelj skerbno varovati, prav nedolžno živeti, vašo dušo in truplo čisto in brez madeža ohraniti, to je vašega stanú prva in poglobitna dolžnost. „O kako je lep čist rod, ki se čednosti svetli; njegov spomin je večn, ker pri Bogu in pri ljudéh hvalo ima!“ (Modr. 4, 1) Tako sam božji duh sveto čistost povišuje. „Vse, kar je imenitnega in čistiljivega, toliko ne veljá, kakor čista duša“. (Sir. 26, 20) Tako sveto pismo na drugem kraju govori. Kako sam nebeški Oče sveto čistost ljubi in visoko štima, nam je tudi s tim pokazal, ker si je le čisto devico za mater svojemu Sinu izbral. Le deviškega ženina, svetega Jožefa, je svojemu Sinu za rednika izvolil. In tudi Jezus je le deviške, čiste duše posebno ljubil.

Deviškega mladenčca, sv. Janeza je zmed vseh aposteljnov narajši imel. Še pri zadnji večerji mu je ta čisti mladeneč na persih slonel. Iz vsega tega bote pač spoznale, koliko čast, koliko vrednost, pa tudi koliko zasluženje sveta čistost pred Bogom ima. Ja, „devišstvo je sestra angeljev, zmaga poželjivosti, kraljica čednosti, lastnica vseh dobrot“, tako že sveti Ciprijan od devištva prelepo govori. Devišstvo in čisto serce je nar žlahtniše blago, ki ga človek na tem svetu ima. Krančelj devištva je več vreden, kakor vsi žlahtni kamni, kakor vse zlato in srebro celega svetá. O keršanske deklíne! ko bi zamogle s telesnimi očmi gledati, kako čudno lepa je tista duša, katero še krančelj devištva zaljša, vé bi ostermele in zdihnile: O Gospod! oh daj nam to gnado, da te prečudne lepote, da tega svetlega venca svoje duše nigdar ne zgubimo! Ja zares! kdo bi si ne želel te dušne lepote zvesto ohraniti, ker jo tudi v nebesih posebno plačilo čaka. Cerkvéni učéniki pravijo, da deviške duše bojo v nebesih posebno krono nosile, posebno veselje uživale nar bližej Jagneta božjega. Kakor sv. apostelj Janez govori, bojo devíce tamkej v nebesih božje Jagne zmirom spremljale in novo pesem pele, katere nobeden drug znal ne bo. Zategadelj beremo, koliko svetih devíc je v prvih časih keršanstva rajši nar večé martre prestalo, rajši svojo kri prelilo, rajši smert storilo, kakor pa da bi bile svoje devištvo zgubile. Sveta Agata si je rajši dala svoje persi odrezati in neusmiljeno razmesariti, kakor pa, da bi svoje devištvo bila oskrunila. O kako čudno lepa je tista prigodba od svete Neže, devíce in marternice. Da vam na kratko povem: Bila je sveta Neža hči imenitnih, bogatih staršev; bila je še mlada devica, in čudno lepe postave. Ali še lepše je njeno serce bilo, katero je Jezusu čisto izročila in večno njegova nevesta ostati obljubila. Zavolj svoje velike lepote je po celem mestu slovela. Mestnega poglavarja sin jo hoče v zakon imeti. Ali pobožna devica je rekla, da že drugega ženina ima, kteremu je celo svoje serce dala; in ta ženin je Jezus Kristus; zatoraj nobenega drugega imeti noče. „Tajistemu sem zaročena, je ona rekla, kateremu angelji služijo, nad kterega lepoto se solnce in mesenc čudita; tajistemu

samemu zvesta ostanem, Njemu samemu se čisto izročim“. In ker se ona po nobeni viži ne z lepim, ne z hudim pregovoriti ne da, ampak le vedno devica, Jezusova nevesta ostati hoče, jo zadnjič neverški sodnik, ko je že veliko marter prestala, k smerti obsodi. Kakor nedolžno jagne so jo k smerti peljali. Pa vesela je dala svojo kri in življenje za Jezusa, svojega nebeškega ženina. Po smerti se je pa svojim staršem v sanjah prikazala v čudni nebeški lepoti, z ljubim jagnetom na svoji strani, ki je bilo belo kakor sneg. In rekla je svojim staršem, naj ne jokajo, naj ne žalujejo za njo, zakaj ona je zdaj pri tistem, katerega je na zemlji iz celega serca čez vse ljubila, ona je vsa srečna zdaj pri Jezusu. — Glejte! kako so nekdanje keršanske device svoj deviški venček visoko štimale, in rajši vse drugo, kakor tajistega zgubile. Ali koga bi serce ne zbolelo, ki vidi, kako malo pa dandanašnji keršanske dekline svojo nedolžnost, svoje devištvo obratajo! Svojo nedolžnost in devištvo, namesto jo zvesto varovati in vseh grešnih priložnost se ogibati, jo nekatere nepametne dekline le na prodaj nosijo; za malovredno reč, za malovreden perstan, za slabo cunjo, za malo vina se tolikokrat tisti dragi, neprecenljivi zaklad devištva, ki je več vreden, kakor vse drugo, kar cel svét ima, pa tako lahko-miselno prodá; tisto lepo, belo oblačilo nedolžnosti, ki se je tam pri sv. kerstu prejelo, in katerega bo Jezus od vsakega enkrat nazaj tirjal, tisto lepo oblačilo se pa tolikokrat brez vsega pomislika neusmiljeno razterga, v blato verže in v gerdi luži nečistosti tako strašno gerdo omadeža! Oh nespamet, oh norost, vredna, da bi se s kervavimi solzami objokala! In veste, keršanske dekline! kaj je pri taki zgubi pa še nar bolj žalostno? Glejte! vse drugo, karkoli človek zgubi, še zna nazaj dobiti. Ako si okradena, ali po kaki drugi nesreči vse svoje premoženje zgubiš, je vendar mogoče, da še enkrat vse nazaj dobiš. Ako zgubiš svoje zdravje, še vendar znaš zopet ozdraveti. Ja, ako tudi smertno grešiš in gnado božjo zgubiš, pravo poboljšanje ti jo v zakramentu sv. pokore zopet nazaj podá. Ali zgubljenega devištva, zapravljenega nedolžnosti nigdar, nigdar več nazaj ne bo! Strena posoda nigdar več cela ne bo! Venec devištva, ki ga je huda zima

zapeljivosti in nečistosti zamorila, nigdar cvetel več ne bo! Vsako leto se ljuba spomlad poverne zopet nazaj, ali vesela spomlad tvoje nedolžnosti, ako si jo enkrat zgubila, se nikdar več ne poverne. Vsako leto se drevje zopet ozelení, raztergani venec devištva pa nigdar več zelen ne bo! Vsako leto bojo rožice po vertih in travnikih zopet cvetele, ali zlahтна rožica tvoje zgubljene nedolžnosti nigdar več cvetela ne bo! Oh deklina! deklina! kaj si storila, da si svoj naj večí zaklad napravila! Jokaj in žaluj; pretakaj kervave solze, pa tudi kervave solze ti nič ne bojo pomagale. Zaperla si si en pot proti nebesom, pót nedolžnosti, ki na ravnost v nebesa pelja! Samo en pót je še tebi odpert, pot ojstre pokore in resničnega poboljšanja! Ako pa še ta pot zgrešiš, boš gotovo pogubljena vekomaj!

Ah drugim pa, katerim še rožica devištva prijazno cvetí, vam pa vošim danes tavžent sreč! Oh veseli se ljuba duša, dokler si mlada, nedolžna, čista nevesta Jezusova! Ali poslušaj me! kaj ti zdaj povedal bom. Glej, danes si še poštena deklina, nedolžna devica; ali pa tudi zanaprej ostala boš? Ah kako se jaz za te bojim! Oh koliko nevarnosti, koliko skušnjav, koliko zapeljivosti imá ta svét! Ah koliko sovražnikov ima-ta ljuba nedolžnost, ki jo od vseh strani obdajajo! Zategadelj hočem dans vam, ki ste še nedolžne in poštene, nekoliko razložiti, katerih nevarnih rečí, katerih sovražnikov se morate posebno varovati in ogibati, in katerih pomočkov se pa tudi imate posluževati, da svoje nedolžnosti ne zgubite, da svojega narboljšega zaklada ne napravite! Pa tudi vam drugim, ki ste tako nesrečne bile, da ste svoje devištvo že zgubile, hočem danes povedati, kaj pa je vam storiti, da vendar svoje duše ne zgubite vekomaj! —

Že prva dva človeka Adam in Eva sta svojega sovražnika imela, kateremu je žal djalo, da sta ona dva nedolžna in nesrečna bila, da se njima tako dobro godilo je. Peklenski satan je bil nju ljuti sovražnik. Zapeljal ju je v greh nepokorščine, in Adam in Eva sta zgubila nedolžnost in gnado božjo; bila sta na duši in truplu čisto popačena. Glejte! s poerbanim grehom smo tudi mi še poerbali tisto hudo nagnjenje v greh in hudobijo. Tudi naša

natura je popačena. Hudo poželenje naše popačene nature, to je naš prvi sovražnik, kateremu se celo življenje moramo zoperstavljati. Hudobni ljudje, ki nesramno živijo, ki so svoje poštenje in nedolžnost že davno zapravili, si potem prizadevajo, še druge v greh zapeljati in za seboj v nesrečo potegniti. Dobro si zapomnite, keršanske deklina! hudobni razujzdani svét, to je vaš drugi velik sovražnik, pred katerim morate zmirom bežati, da vas v svoje grešne zanjke ne vlovi in ne zapelja. In kakor je peklenški satan sovražnik vsega dobrega, vsake čednosti, tako mu pa tudi na sveto čistost in devišstvo nar huje merzi. Na vse viže si prizadeva, nedolžne duše v greh napeljati. Tudi poštenim deklinam gerde misli vdihuje, v njih sercu hude, pregrešne želje vnema, k nesramnim igračam jim veselje budí, v grešne zaveze in zmote jih zapleta. Ja, peklenški satan je naš tretji, nar hujši sovražnik, kateremu se morate posebno skerbno zoperstavljati, da vas ne pogubi. Teh treh močnih sovražnikov vsega dobrega in posebno nedolžnega življenja se morate keršanske deklina posebno varovati. Zoper te sovražnike se morate celo svoje življenje serčno vojskovati, s pomočjo gnade božje jih tudi bote premagale in svojo nedolžnost brezmadežno ohranile.

Da vas vaše hudo poželenje ne premaga in v greh ne zapelja: živite prav trezno in zmerno; v jedi in pijaci bodite zmerne; svojemu truplu preobilno ne strežite. Zmernost je mati vsake čednosti, tudi svete čistosti. Kdor pa nezumno je in pije, tajisti, namesto ógenj svoje poželjivosti gasiti, ga le sam podpihuje; tak tudi svete čistosti dolgo ohranil ne bo. „V vinu je nečistost“, sveti apostelj Pavl govori. (Efez. 5.) Kdor nezumno žíví, ne služi Bogu, ampak svojemu trebuhu. Na vse svoje počutke tudi dobro pazite, da se ž njimi ne bote pregrešile. Varujte svoje oči, da kaj nespodobnega ne bodo gledale; varujte svoje ušesa, da kaj gerdega ne bote poslušale; varujte svoj jezik, da kaj nesramnega ne bote govorile; varujte svoje roke, da se kaj gerdega dotikale ne bojo; varujte svoje noge, da vas na kak nevaren kraj, v kako hudo priložnost nosile ne bojo. Na vse vaše počutke morate zmirom paziti in misliti: moje truplo je tempelj svetega Duha. Božji Duh pa le v čisti duši, in v čistem truplu prebiva; zatoraj hočem vse svoje počutke greha varovati,

svoje truplo čisto ohraniti, da sv. Duh v meni prebival bo! Varite se keršanske deklina! zapeljivega svetá, da tudi vas v svojo peklenko mrežo ne vloví, vas časno in večno nesrečnih ne storí. Varujte se slabe tovaršije. Slaba tovaršija nedolžno življenje morí. Ne hodite po noči nikamur same, noč ima svojo moč; zavolj tistih grehov, ki so se že po noči storili, jih že v peklú veliko, veliko gorí! Zavolj ponočnih shodov se je že veliko solz, ali prepoznih solz prelivalo. Če kdo k vam pride po noči, roparska ptica je, odpravite jo! Ne dajte se nikomur objemati, še za roko prijeti ne! Dekline morate hude biti, ako vas kdo pri miru ne pustí. Če se nesramnim zapeljivcom ali prilizunom z besedo in djanjem ne bote branile, ne bote dolgo poštene ostale. Dekline morate biti kakor orgle; če se jih le malo dotakneš, hitro zavrešijo. Tako storite tudi vé pred zapeljivci. Dekline morate biti kakor lepe ptice. Na drevesu lepa ptica sedí in milo poje. Če pa blizo stopiš, pa hitro zletí; ne da se prijeti. Tako tudi poštena deklina hitro zbeží, ako nevaren človek preblizo pride, ne dá se mu prijeti. Dekline morate biti kakor lepa sveča, katera domá v hiši svetlo gorí; ako jo pa iz hiše neseš, jo pa veter hitro ugasne. Tako tudi deklina le domá pri svojih starših rade stanovite. Če bote pa od doma, iz domače hiše rade kam zahajale, in se okoli potepale, bo pa tudi veter zapeljivosti lepo svečo vaše nedolžnosti hitro ugasnil. Dva kraja poštena deklina nar rajši imá, kamor nar rajši dohaja. Svojo farno cerkev, hišo božjo, kjer se v pobožni molitvi s svojim ženinom, z ljubim Jezusom tako milo pogovarjati more. Drugič pa domačo hišo, kjer se pri svojem očetu, pri svoji ljubi materi nar rajši znajde. Dekline! poslušajte me! česar se posebno morate varovati. Varujte se posebno vsega grešnega znanja, vsega nečistega štimanja možkega spola. Ktera deklina s kakim človekom grešno znanje naredí, tajista je spodletela svojemu čistemu ženinu Jezusu. Zakaj obema ne more služiti, ne more dopasti Jezusu in posvetnemu zapeljivcu. Enemu se mora odpovedati. Dolgo znanje v samskem stanu le nesrečen zakon prinese, ali pa nobenega. Dolga ljubezen, gotova bolezen. Ali kaj rečem, ljubezen! To ni ljubezen, akoravno jo nespametni tako imenujejo; le pravo sovražstvo je to. Zakaj tak človek, ki te v greh zapeljuje, ki tebi ukrade nar boljši zaklad, venec nedolžnosti, tega vender ne boš, ako si pametna, svojega prijatla imenovala; in tak človek je le

tvoj dušni tat, tvoj nar veči sovražnik, ki te za seboj v pekel potegnjen bo! Varuj se take grešne zaveze, ne verjemi sladkim besedam, zapeljivim obljubam, s katerimi ti zakon in zlate gore obeta, tebe pa le v greh zapleta in v nesrečo zapelja! Le prašaj kako zapeljano siroto, in povedala ti bo, kam človeka nečisto znanje in štimanje možkih pripelja! Zatoraj deklina! vbogajte me! Bog je moja priča, da vam le dobro želim! Ako ktera izmed vas kako gerdo znanje ima, še danes naj ga razterga. To se mora zgoditi, ako zakrament pokore in sv. rešnega Telesa vredno prejeti hočete. Imaš kako reč od tvojega grešnega znanca, proč jo daj. V prvo mlako, do ktere danes prideš, verzi tisti perstan, ki ti ga je dal tvoj grešni tovarš! Znaprej ga pa čisto v miru pusti, kakor da bi ga poznala ne bila. Živi pošteno, nedolžno v svojem stanu; če ti je Bog zakonski stan namenil, ti bo Bog tudi ženina v hišo pripeljal, ako si le poštena deklina pri ljudéh in pri Bogu. Dekline! poslušajte, kar vam bom zdaj povedal: Od neke gerde razvade sem slišal praviti, ki jo tukaj deklina imate; in scer take razvade, da je še do zdaj v nobenem kraju nisem našel, kakor pri nas. Tukaj neki tudi deklina v oštarijo hodite, fantom se nastavljate, da vas za seboj potegnejo in v oštarijo peljejo. Ako je to resnica, vam drugega ne vem povedati, kakor, sram vas bodi vsako, katera je že kdaj s fanti v oštariji bila! Kaj tako gerdega bi od vas mislil ne bil! Taka deklina pa, ki v oštarijo gre, nima nobene sramožljivosti, taka deklina, ki oštarije pometa, ni več poštena, ali če je še poštena, pa dolgo ostala ne bo. Tiste deklina, ki se s fanti po oštarijah vlačijo, že ima hudič na svoji peklenki ketini; potem bote pa že vedle, kam ta reč pelja! Poštene deklina! prosim vas, lepo vas prosim v imenu Jezusa, v oštarijo nikdar ne hodite! Tam po oštarijah nedolžnost umira, po poti domu pa umerje. Oštarije in nevarnega plesa se varujte, ako poštene in nedolžne ostati hočete! Varujte se lenobe in praznega postopanja; pridno in zvesto delajte, kar je vaša dolžnost. Zmirom imejte kaj opraviti, da vas hudič nigdar brez dela ne najde; tako vas tudi k hudemu ne bo mogel skušati. — Varujte se nečimernega poželjenja, posvetnim ljudem dopasti, kar je sploh ženska bolezen! Varite

se prezvetne obleke. Če se boš košato oblačila, bojo posvetneži za teboj gledali, tvoj angelj varh se bo pa žalosten od tebe obrnil. In kaj ti pomaga, če celemu svetu dopadeš, če pa Bogu ne dopadeš zavoljo svoje prevzetnosti, zunaj lepa, znotraj gerda. Le Bogu išči dopasti, Njemu samemu, kateri te enkrat ali v nebesa ali v pekel obsodil bo! Bog pa ne gleda na lepo obleko, le lepo, čisto serce Njemu dopada. Pogosto vas pa tudi hude skušnjave nadlegujejo. Če tudi same nič hudega ne mislite, vam pa sam peklenški duh večkrat prav nesramne in gerde misli daje, in v vašem sercu hudo poželenje budí. Oh le hitro si take gerde misli iz glave spravite. Vsako grešno željo v začetku zadušite. Mala iskrica se še lahko pogasi, tudi prva skušnjava se lahko odpodí, ako si le človek prizadeva, s pomočjo gnade božje se tajiste serčno ubraniti. „In blagor človeku, ki skušnjave premaga; zakaj kedar jih bo premagal, bo krono življenja prejel“, že sveti apostelj Jakob govori. Varujte se gerdih besedi govoriti ali poslušati; tudi nesramna beseda človeško serce omađeža. Kdor gerdo govori, tudi gerdo sercé ima. Ptica se po petju spoznavlja. Varujte se tudi gerdih klafarskih pesem prepevati. Take gerde razvade, kakor jo v vašem kraju imate, še tudi nikjer nisem našel! Pa vedite, da gerde, nesramne pesmi so limance, na ktere hudič nedolžne duše lovi! Kedar gerde plepinke prepevate, takrat hudiču kratek čas delate, vaš angeljc varh pa britko žaluje. Oh deklina! le tega ne storite nigdar več! Ako ste vesele, to je prav; kako bi človek vesel ne bil, dokler je nedolžen in mlad; pa vaše veselje le pošteno in nedolžno naj bo. Le poštene, svete pesmi si prepevajte za kratek čas; Marijnih pesmi se naučite, tajiste prepevajte, to bo pravo angeljsko veselje! Tudi imejte deklina med seboj keršansko prijaznost, da bote ena drugo opominjale, posvarile in k čednemu zadržanju napeljevale. Če se pa ena pregreši, ne zaničujte je, le molite za njo.

Vsega tega hudega, od kar sem do zdaj govoril, se keršanske deklina zvesto varujte. Hočem vam pa še tudi nekoliko pomočkov povedati, katerih se morate zvesto posluževati, ako želite nedolžne, poštene deklina ostati. Molitev, sveta sramožljivost, ponižnost in pokorščina, živa misel na božjo

pričujočnost in pa večkratno vredno prejetanje svetih zakramentov, to vam bo pomagalo vašo nedolžnost in devišstvo neoskrunjeno ohraniti. Molite rade s pobožnim sercom vsaki dan. Posebno pa z veseljem na čast Marije device molite; kdor koli bo Marijo prav častil, tajisti se ne bo pogubil. Bodite sramožljive pred ljudmi, pa tudi pred Bogom; bodite prav iz serca ponižne; le ponižnim Bog svoje gnade daje, prevzetnim se pa zoperstavlja. Ubogajte rade svoje starše in druge najprejpostavljene, to je vaša druga poglavitna dolžnost; šterta zapoved pa tudi poseben žegen ima za pridne otroke. Pa tudi s svojimi brati in sestrami se lepo doma zastopite. Mislite povsod na Boga, zakaj Bog je povsod pričujoč. Bog vas vidi po noči kakor po dnevi; Bog povsod gleda na vas, kaj delate, kako se zadržite; Bog sliši vsako besedo, ki jo zgovorite; Bog tudi v vaše serca gleda in vse vidi, kaj mislite ali poželite; Bog za vse dobro vé! Živa misel na božjo pričujočnost vas bo s svetim strahom napolnila; in božji strah vas bo pred grehom obvaroval! Ali mi smo slabi po naši naturi; če nas Bog ne bo podpiral s svojo gnado in pomočjo, mi nismo v stanu se hudega obvarovati. Zategadelj morate tudi ve keršanske deklinel svete zakramente pokore in presvetega rešnega Telesa večkrat vredno prejemati. Tam pri božji mizi bote obilne gnade zadobile, tam bote prejele tisto čudno pomoč, da bote vse svoje skušnjave zanaprej lahko premagovale in v sredi zapeljivega sveta Jezusu, svojemu nebeškemu ženinu vendar zveste ostale. Sveto Rešnje Telo je po besedah svetega pisma tisto „žito izvoljenih, in vino, iz katerega device cvetijo“. — Keršanska deklina! tako le živi zanaprej: Vsako jutro moli svojo juterno molitev, se Bogu, Mariji devici in angeljcu varhu v roke podaj, in stori dober namen, da hočeš čez dan vse storiti, vse preterpeti iz ljubezni do Boga, vse Bogu k časti, tvoji duši pa k zveličanju! Potem pa delaj pridno in zvesto, kar je tvoja dolžnost. Roke naj bojo pri delu, tvoje misli in serce pa pri Bogu. Zvečer pa vse misli, besede, djanje in terpljenje celega dneva Bogu daruj! Odmoli svojo večerno molitev, na kratko svojo vēst sprašuj, in čez storjene grehe pa griyengo obudi, potem pa v imenu Jezusa mirno zaspíš. Tako boš sladko in mirno počivala. Vsako ne-

deljo in zapovedan praznik pa božjo službo pobožno obhajaj; besedo božjo zvesto poslušaj in v sercu ohrani; beseda božja je glas, ki nas v nebesa kliče in kaže tisti pravi pot, ki v nebesa pelja. Doma pa kake duhovne bukve prebiraj, ali kako sveto pošteno pesem zapoj; tako boš nedelje in praznike po božji volji praznovala. Tako boš nedolžno, pošteno dekle ostala, čista nevesta Jezusova! Če ti je Bog zakonski stan namenil, oj kako srečna zakonska žena boš enkrat ti, ako si v samskem stanu prav živela in nedolžnosti in čistega devištva lepi venec tje k altarju seboj prinesla! Če pa zdaj v samskem stanu nedolžno in pošteno ne živiš, pa tudi v zakonu srečna ne boš; ako te Bog morebiti za pokoro v zakonski stan pokliče. Ktere pa Bog ni za zakonski stan odločil, tajiste pa do konca svojega življenja naj Jezusove neveste ostanejo! Njemu naj celo serce darujejo. Nar lepši na sveti je samski stan, ako se v njem prav živi. Jezusove neveste tudi k Jezusu enkrat v nebesa pridejo, kjer vesele nebeške ženitnine nigdar več konec ne bo!

Ali kaj je pa vam storiti, katerim se je venec devištva že davno posušil? Kaj pa je vam storiti, da svoje neumerjoče duše ne zgubite? Na kratko vam le to povem: Ste tako nesrečne bile, da ste zgubile pot nedolžnosti, se pa hitro podajte na ternjevi pot resnične pokore. Z Bogom se čisto spravite, vse hudo prav voljno, poterpežljivo in v duhu pokore poterpite; na potu pokore stanovitne ostanite do konca svojega življenja; kolikor bolj ste Jezusa poprej razžalile, toliko več ga zdaj ljubite iz celega serca, kakor je nekdanja prava spokornica, sv. Magdalena storila; tako bote pa tudi vé keršanske duše! enkrat k Jezusu prišle v sveto nebó!

Sklep.

Ljube keršanske deklinel! govoril sem vam danes od keršanskega devištva, in njegovih sovražnikov, in kako je vaša sveta dolžnost, deviško serce zvesto ohraniti in vsem sovražnikom nedolžnega, deviškega življenja se pa serčno zoperstavljati. Oh da bi si vendar te zlate nauke globoko v serca zapisale in po njih živele zanaprej! Oh kako srečne bi že bile na tem svetu; ker le nedolžno, čisto serce zamore pravo, čisto veselje okušati. Srečne bi pa tudi bile za celo večnost tamkaj pri Jezusu, pri svojem lju-

bem ženinu! — Oh žegnaj ljubi Jezus! moje delo, moje besede, da bojo sad prinesle za večno življenje! Oh dodeli nam ljubi Jezus to gnado, da, kakor se tukaj znajdemo pred Teboj, ki v zakramentu svetega Rešnega Telesa v sredi med nami prebivaš, da bi se vsi enkrat tudi okoli Tvojega nebeškega trona zbirali! Prosi za nas sv. Marija! Amen.

R é d ,

po katerem se bode peta stoletnica božje poti

pri

Materi božji na sv. Višarjah obhajala

leta 1860.

Sveti Oče papež Piji IX. so s papeškim listom od 31. januarja t. l. dodelili popolnoma odpustek vsem vernim obojnega spola, kateri v času od večernice pred vnebohodom našega Gospoda do solnčnega zahoda 7. oktobra ali do večernice na roženkransko nedeljo, cerkev na sv. Višarjah enkrat obiščejo, tukaj zgrivanega serca zakrament sv. pokore in sv. rešnjega Telesa prejmejo in goreče molitve za mir in edinstvo med kersčanskimi vladarji, za pokončanje krivoverstva in za povišanje sv. katoliške cerkve opravljajo. Ta odpustek se zamore po molitvi tudi vernim dušam v vicah zadobiti.

Sveto leto se bode začelo slovesno obhajati na večernico ob šestih pred vnebohodom Gospodovim s pesmo „Pridi sveti Duh“, z litanijo in z žegnom. Na vnebohod Gospodov bo sv. rešno Telo ob 6 zjutraj v češčenje izpostavljeno, ob 10 bo pridiga in velika maša.

Skoz celo sveto leto bo na večernicah pred nedeljami in prazniki po žegnu slovenska pridiga — v nedeljah in praznikih ob 6 zjutraj pa nemška pridiga.

V nedeljah in praznikih se bodo sv. maše začele ob 4, vsednje dni pa ob 5 zjutrej. V nedeljah in praznikih bo ob 10 velika sv. maša, vsednje dni pa sv. maša z žegnom. Po tej slednji sv. maši se bodo vsakdanje odpustne molitve opravljale.

Na roženkransko nedeljo bo sveto rešno Telo od štirih zjutraj cel dan izpostavljeno in na večer ob šestih se bo sv.

leto z žegnom in z zahvalno pesmo „Tebe Boga hvalimo“ slovesno končalo.

Ako bi v tem času kakšne procesije s svojimi č. g. duhovniki na sv. Višarje priti htele, bi bilo prav, da bi se to poprej v Žabnice oznanilo in da bi si ti dni k temu izvolili, v katerih navadne zaobljubljene procesije ne pridejo. Ti dni so sledeči: Od 22. do 31. maja; od 1. do 3., 12., 24. in 29. junija, 1., 24., 29. do 31. julija; od 9. do 15. avgusta; od 7. do 9. sept.

Vsaka poprej oznanjena procesija se bo slovesno in s pridigo sprejela.

Žabnice 2. maja 1860.

Franc Kulnik,
fajmošter in dekan.

Novičar.

* Iz Celovca. Komedijska — le škoda, da je toliko žalostna — komedija na Talijanskem še ni pri kraju. Strašne in grozovitne reči so se godile po Sicilijanskem, črna vojska se je vnela, in kri je tekla curkoma; puntarje so premagali, in spet je pokoj. Znani Garibaldi je puntarjem na pomoč letel, Bog vé, kaj bo, morebiti da se ogenj vnovič vname. Kaj delata Napoleon in Cavour? Prej sta Sicilijance šuntala, in serce jima je igralo, ko je bilo vse po koncu. Puntarji so premagani, Garibaldi jim leti pomagat in Napoleon in Cavour sta na Garibeldija strašno huda, in protestirata. Ali to ni prava komedija? Ali se to ne pravi: cel svet za nos voditi in ljudem pesek v medočeje metati? Oči vseh ljudi zdaj gledajo na Lamoriciera v Rimu in na kralja Neapoljskega.

* Iz Celovca. Kakor lani se tudi letos prijazne Šmarnice v cerkvi sv. Duhá prav slovesno obhajajo. Pobožne nune Uršulinarce so cerkev kaj ukušno okinčale, in ljudi je vsakdan toliko, da nikoli ne najdejo vsi prostora. Najpred je pridiga, v kateri kak mesten duhovnik kaj iz življenja rožne device Marije razlaga. Potem so lavretanske litanije in pred svetim blagoslovom gospé nune kako novo pesem Mariji v čast kaj mično zapojó. — Letos dobimo tudi ljudski misijon, v Kerški škofiji pervokrat letos. Tako se oživlja v naši škofiji duhovno in cerkveno življenje. Slišimo, da bo prvi ljudski misijon v Strassburgu blizo sv. Heme, in potem v nemškem Grebinju tudi v Kerški dolini. Začel se bo nek praznik vnebovzetja našega Gospoda J. K. — Tudi po Kerški škofiji so premilostl. knezoškof oskerbeli, da se dnar za svetega Očeta papeža nabira. Izvoljeni so posebni možje, ki dnar pobirajo. Slišali smo, da Koroški katoličani pridno darujejo: to je veselo in lepo; otrok, ki se svojega očeta v

revah in nadlogah usmili, v resnici lepo ravná in Bog mu bo vse obilno povrnil.

* Iz Celovca. Na sv. Višarje se letos spravlja vse mlado in staro; zatoraj smo razglasili red, po katerem pojde božja služba pri devici Mariji na Višarjah. Pobožnim romarjem še zamoremo drugo veselo novico oznaniti, da so č. g. Jan. Sumper, nekdamni kaplan na sv. Višarjah, in zdaj mestni kaplan v Belace, posebno knjižico spisali za romarje. To knjižico imamo tiskano pred seboj: „Višarski Romar“ jej je ime. Da kratko povemo, kaj ta knjiga obsega, postavimo semle „predgovor“, v katerem spisovatelj pravi: „Tu Vam podam, ljubi Slovenci! bukvice v spomin pete stoletnice, koja se letos na svetih Višarjih obhaja. Popisal sem Vam v toti knjižici, kako se je leta 1360 ta božji pot začel, kolikor sem to po verjetnih izvirkeh in po ustnem sporočilu zvediti mógel. Ker so se farne listine v Žabnicah po kaki nezgodi zgubile, sem samo zgodovino božjega pota od leta 1760 povedati mógel. Pridjal sem kratek popis romarske cerkve in naznanil najimenitnejše procesije romarjev, ki vsako leto na svete Višarje prihajajo. Razložil sem dalej starost in korist božjih potov, in nasvetoval, kako naj se taki poti opravljati imajo. Zatim sledé molitve za romarje pred odhodom od doma, molitve pred čudopolno podobo za razne potrebe in molitve pri odhodu. Uverstil sem tudi od naše katoliške cerkve predpisano blagoslovljenje romarjev. Pesem, ktere romarji najrajši popevajo, v toti knjižici ni smelo manjkati. Potem se verstijo juterne, večerne, mašne, spovedne in obhajilne molitve, križev pot in navadne litanije. — Naj bi bile te bukvice v poslavljenje božjega imena in v čast naše mogočne pomočnice Marije, vsem pobožnim romarjem pa v zveličanje“. Da je „Višarski Romar“ tudi dobra in vse hvale vredna knjiga, pričajo besede našega premilostl. knezoškofa Valentina, ki pravijo: „Bukvice „Višarski Romar“, spisal Janez Sumper, nič ne zapopadejo keršansko-katoliški veri zopernega; temoč vsi nauki, molitve in pesmi, ki se v njih najdejo, grejo Bogu v čast, ljubi devici Mariji v hvalo, vernim romarjem v dušni prid in zveličanje. Za to radi dovoljimo, da se imenovane bukvice natisnejo in željimo, da bi prinesle obilno dobrega sada za večno življenje“. — Kar se pri romarskih cerkvah prodaja in drago kupuje, ni vse dobro in lepo. Romarji! omislite si „Višarskega Romarja“, in imate dober in lep spominek od sv. Višarij vse svoje žive dni! — Te bukve so se prestavile tudi po nemški za nemške romarje.

* Iz Ljubljane piše „Zgodnja Danica“ tele vesele besede: Prečastitljiva namestnija škofijska priporočuje s posebnim razpisam nemško-slovenski besednjak, ki je ravnokar popolnoma natisnjen prišel na svitlo pri ljubljanskim tiskarji gosp. Jožefu Blazniku. Razdeljen je v dva dela in obsega na veliki osmerki 126¼ pol ter 2012 strani. Natis je izversten; slehern se bo prepričal, da ima vsestranske prednosti pred

mnozimi mnogimi enacimi deli. Ponaša se slovar z napisom tim-le: Deutsh-slovenisches Wörterbuch. Herausgegeben auf Kosten des Hochwürdigsten Herrn Fürstbischöfes von Laibach, Anton Alois Wolf, Grosskreuz des österr. kais. Leopold-Ordens itd. . . . Laibach 1860. Gedruckt bei Josef Blasnik. Oba dela pristo sošita (geholländert) veljata samo 6 gold. avst. velj. in se dobivata v knežješkofijski pisarnici št. 282. Zunajni zamorejo to delo tudi po kateri si bodi ljubljanski bukvarnici dobiti. Čisti dohodki tega velikega in silo trudnega dela, ki stane nad 16.000 gld., so po dobrotni naredbi rajncega milostl. škofa odmenjeni za ljubljansko duhovno mladenšnico ali Alojzjeviše; torej je tolikanj bolj želeli, da bi se slovar prav hitro in obilno razprodajal. Bog daj poslednjič, de bi besednjak namen dosegel, s katerim so ga blagi rajniki škof na dan spravili, ter pospeševal domorodno oliko v čistim slovenskim duhu in ne manj v čisti slovenski nravi, ter služil v povzdigo slovenskega naroda, in v božjo čast.

* Na Reki. O. A. V. Znam, da Ti ljubi „slov. Prijatelj“ rad z raznimi novinami iz slovenskih krajev torbico nabašes, in svoje častitljive brave ž njimi veseliš; to leto še nisi pa nič imel iz našega primorskega mestica jim povedati. Češ, da so se menda vsi na Reki stanujoči Slovenci v kakšno drugo barvo oblekli, in da več za te in tvoje brave ne marajo? Smertno si zagrešil, ako si také baže misli po glavi imel. — Da bi se to zgodilo, bi nekteri res radi bili, in ne bi jim se tožilo, če bi se vse imena, ktere na ič, čič, vič, ec, cec, vec, in ak, ek izhajajo, na er, erg, perg, in elli, olli, ali pa kak drugači izhajale, in da bi jesenska slana nježno slovensko cvetje poparila. — Pa poleg vsega tega še se najde pri nas za domorodno reč vedno vnetih mož. Le uzrok njih molčanja je menda ta, da ker nič veselega svojim sobratom Slovincem oznaniti nimajo, tudi žalostnih reči po svetu trositi nočejō. Posvetna sreča je Rečane res že od nekoliko let zapustila. Tergovina, in ž njo je tudi ves prislužek, in vsa delavnost naših prebivavcov prestala. Lakota, draginja in pomanjkanje živeža, so za sedaj naši gosti. V več krajih naše županije ljudje tako stradajo, da jim je visoka vlada na pomoč priti prisiljena. Tudi prebivavcem našega mesta glad hudo po trebih kljuka. Veliko mladih in krepkih junakov po ulicah postopa, kviško gleda, unde veniet auxilium, tobak kadi in dela išče, pa ga ne more dobiti, in poleg vse svoje dobre volje mora on in vsa njegova obitelj s gladom se hervatiti. Bog pomagaj, in daj nam boljših časov! In da bi mestna občina s svojimi milodarnimi zavodi ne za takošne tako verno skerbela, in jim kristjansko pod ramo segla, bi se tudi pri nas ne mogle vrata zapirati pred ubogimi prosjaci. Ako nam pa materialnega živeža toliko manjka, smo pa s duhovnim bolje oskerbljeni. Božja beseda nam se je tudi sv. post marljivo oznanjevala. Slavjansko so pridigali čč. gg. kaplani mestne fare, ker ilirski poklicani pridigar zavoljo nekterih zadržkov mož beseda ni mogel ostati. — Talijanske ogovore je deržal č. o. Aleksander Giannarelli, franciskan

iz dalmatinske provincije sv. Hieronima, rojen v glavnem toškanskem mestu Florencu. Mož je močne postave, ima krepko besedo, in je tudi izversten pridigar. Zato ga je vsakokrat velika množica ljudi poslušala. Saj menda zdaj bodo naši italianissimi zadovoljni, da so pravo laščino slišali. Bog daj, da bi bila v njih zveličanje! — Da bi se pa spomin terpečega Zveličarja v sercu naših prebivavcov bolj ponovil, se je tudi vsako postno nedeljo v kapucinarjskeji cerkvi obhajal sv. križev pot. Že celih 53 let je minulo, da se v Reki v nobeni cerkvi ta pobožnost ni imela, če ravno so v omenjeni samostanski cerkvi, in samo v njej, podobice sv. križevega pota pred bile. Še le lanjsko leto je predniku tukajšnjega samostana, ki je za lepoto hiše božje prav vnet možak, ta blaga misel v glavo prišla, pobožnost sv. križevega pota spet vpeljati. In društvo sv. Severina na Dunaju je napravilo v ta namen prav lepe podobe. Vsako nedeljo se je toliko ljudi k tej pobožnosti sošlo, da se je vse terlo, škoda, da je cerkvice premalo prostorna za toliko množico. Ali Bog daj, da tim, ki so se vsakokrat te pobožnosti vdeležili, bode v njih dušni prid, vse vkup pa na večo slavo božjo. — Drugokrat kaj več. Z Bogom.

* Iz Gorice. Pol šeste zjutraj, zadnji dan aprila, zapoje milo zvon na Kapeli, kakor tu pravimo, to je, na Kostanjevici zraven Gorice, v zvoniku častitih očetov francižkanov, in se po mirnem juternem zraku nad mestom in po celi Goriški dolini odmeva, ter vabi verno serce k molitvi za ravno umerlega meniha. Umerl je, ali bolje rekoč, zaspal je v Gospôdu vsem dragi in od vsih spoštovani O. Klar Vaskoti (P. Clarus Vascotti), vdruzič provincial, učitelj cerkvene zgodovine in cerkvenega prava, slaven talijanski pridigar, in znan spisatelj nekaj učenih knjig. Tudi pri sodbi zakonskih zadev je bil O. Klar marljiv svetnik, tako da mu skoraj ni bilo para. Bil je rajnki Istrijanec po rodu, iz Isole, kakor taljanski Istrijanci kraj imenujejo, mi bi mu pa Otok rekli, rojen 26. decembra 1799, mašnik posvečen 7. Oktobra 1826. Od njegovega življenja sicer nič drugega ne vem, kakor samo to, da je vedno kot goreč kristjan, pravi menih in zvest duhoven in kot učen mož povsod, kamor ga je pokorščina pošiljala, med vsemi slovel, ter ljudem in gotovo tudi kar upamo, Bogu prijeten bil. Mislim, da bo kdo kaj več od njega ali v Ljubljanski Danici ali kje drugod povedal, da se spomin tolikega možá spodobno počasti. Jaz pristavim samo še to, da je rajnki na više povelje svojega generala v Rimu, akoravno ne rad, ker je bil ponižen služabnik božji, tedaj ex obedientia v natis izročil svojo cerkveno zgodovino in cerkveno pravo, prvo pod naslovom: „Vascotti P. Clari, Institutiones historiae ecclesiasticae novi foederis. Romae 1851“ in kmalo potem prilogo: „Vascotti P. Clari. Institut. historiae ecclesiasticae novi foederis periodus sexta. Romae“ v kateri prilogi govori od zgodeb najnuvejših, posebno od lét 1848 in 1849. Drugo

delo pa pod naslovom: „Vascotti P. Clari. Enchiridion juris ecclesiastici, Romae 1852“. Ako sem prav slišal, se v Ljubljani tamošnji bogoslovci po teh bukvah učé cerkvene zgodovine in cerkvenega prava. Spisal je pa še marsikaj družega, kar mi ni vse znano, razun knjižice, ki jo je na svetlo dal o priložnosti, ko se je v Rimu slovesno oklicala verska resnica čistega, brezmadežnega spočetja Marije device, in ki ima ta le naslov: „Un fiore del mio povero giardino alla Vergine immacolata. Domma dell' Immacolato Concepimento di Maria Vergine. Istruzione ed orazione del P. Chiaro Vascotti. Seconda edizione. (Il frutto materiale a beneficio dell' istituto delle orfanelle di Gorizia). Gorizia 1855, tip. Seitz“. — Da je tedaj njegova smert nemilo vžalostila vse, ki so ga poznali in spoštovali, si lahko vsakdo misli, in gotovo bo več kot eden goreče molitve k Bogu pošiljal, Gospodu vsih duhov, in Očetu vsega usmiljenja, naj dušo rajnega z milostjo sodi, in mu večni mir in pokoj dodelí. Requiescat in pace, Amen. Pristavil bom še to, kar mi ravno v misel pride. Razun svojega materinskega, to je talijanskega, je rajni dobro umel in gladko govoril, deloma tudi pisal latinsko, francozko in nemško. Kadar je bil rajni Karl X., pregnan francozki kralj, tù v Gorici, kjer je tudi umerl, s svojim dvorom, je naš o. Klar mnogo opraviti imel, ker so ti Francozi, sploh bogaboječi, pogostoma k njemu k spovedi hodili, ali ga sicer za svèt prašali. Mnogo oseb viših stanov, tukajšnih in vunajnih, so radi k o. Klaru hodili, in gotovo ni bilo vse to brez njih dušne koristi. Jaz mislim, da bi bil marsikteri gosposkega stanú malokdaj na svoje dušne potrebe pomislil, ako bi ne bilo skerbnega o. Klara. Pa tudi osebe nižih stanov so pogostoma pri njem dober svèt in lepo podučenje dobile. Še malo dni pred svojo smertjo je dvema bolnikoma v mestu v dušnih potrebah urno priskočil, kar je utegnilo mu k poslednji bolezní pripomoči, tako da znamo reči, da je kot zvest vojak svojega Gospoda, Jezusa Kristusa, na bojišču ranjen padel, in si tako nevenljivo krono unstran groba zaslužil. Pa mislim, da bo tega, kar sem rekel, že dovolj, akoravno ne zadosti — gledó na zasluženje rajnega. Odveč rekel nisem nič; da sem pa premalo povedal, bo rekel vsak, ki je rajnega poznal. Ali kakor sem koj v začetku omenil, nadjam se, da bodo drugi, ki več vedó od rajnega, in ki imajo bolj spretne peresa, kakor jaz, vredno in kakor se spodobi, od velikih krepost umerlega govorili in pisali.

Duhovske zadeve.

* Kerška škofija: Č. gg. prideta za provizorja: Kasda Alojzi v Možburg, Dolnik Jož. na Kokavo. Sledeči č. gg. kaplani so bili predstavljani; Wasina Karl k sv. Hemi, Hausberger Janez na zgornjo Belo, Sašl Martin v Kaplo pri Dravi, Sever Lor. v železno Kaplo, Grečnik Vikt. k sv. Bostianu pri Lavntorfu, Šofnegger Gust. v Labod, Plahuta Mih. v Podkloster, Hobel Ant. na sv. Višarje, Jereb Jož. k D. Mariji v fari. Č. g. Lederer Jan. oskerbljuje tudi spraznjeno faro Iugolsthal. Umerl je č. g. Oliban Anton, kaplan pri D. Mariji v fari; g. Sternad je penzioniran.

* Lavantinska škofija: Prečastiti gosp. dokt. Anton Murko, Zaverški dekan (Sauritsch) in Lavantinski konzistorialni in Sekovski duhovni svetovavec, je izvoljen dekan in nadfajmošter v Kočah (Kötsch); gospod Jožef Bratanič je izvoljen fajmošter v Podsredi in g. Valentin Fras fajmošter pri Materi Božji v Rušah (Rast), č. g. Anton Veres, domski korski vikar in učitelj koralnega petja, je izvoljen fajmošter na Sladki gori. Prestavljeni so gg. kaplani: Franc Toplak k sv. Križu pri Lutomerih, Jožef Kolarič v Koprivnico, Jožef Sever v Pišce, Franc Petan k šent-Jakopu v Dolu, Gregor Orešnik v Črešnice, Andrej Kajtna v Skale, Jožef Bunček v Šostanj, Matevž Pogelšek v Galicijo. Č. g. Janez Kerzan, nekdanji vodja Marburške gimnazije v pokoj, je bil o priliki svoje zlate nove maše izvoljen v duhovnega svetovavca.

* Ljubljanska škofija: Č. g. Boner Jož. je dobil dekanjsko faro Kočevje, č. g. Gravel Ign. pa faro Soteska. Naslednji č. gg. so predstavljani: Lor. Bernik iz Šmartna pri Kranji v Vodice; Jož. Aljančič iz Dola v Šmartno p. K.; Jan. Orehek iz Oblok v Dol; Ign. Okorn iz Šmartna pri Liti v Obloke; Pet. Vartol iz Gotenice v Šmartno p. L.; Jan. Valjavec iz Ipave v Teržič; Rajm. Kalan iz Kolovrata v Ipavo; Štef. Peterlin z Zagorja v Žuženberg; Matija Torkar iz Žuženberga v Zagorje; Jan. Smole iz Š. Mihela p. N. v Stari terg pri Ložu; Kašp. Kankel iz Starega terga p. L. v Lozice za beneficiata; Blaž Petrič iz Lozic v Podkraj za namenstnika; Franc Bergant iz spodnje Idrije v Idrjio za beneficiata; Ant. Zarnik v Ljubno za administratorja; Mart. Indof iz šent-Gotharda na Jesenice. Jož. Križnar, deficient, s Šmarne gore v Primskove pri Kranji; Jož. Marešič, ki je za eno leto dobil privoljenje v stan deficientov stopiti, s privoljenjem kapitelskega zbora na Šmarno goro. Fr. Božič za beneficiata v Vogle. Umerl je g. Mat. Benko; in Jernej Reitz se je podal v pokoj.

* Goriška nadškofija: Č. g. Ant. Cibič, kanalski kaplan, pride za zač. duh. pomočnika v Kobarid, in ondotni kaplan in g. And. Peternel je postal provizor; č. g. Blaž Riavic spet kaplan v Kanalu. Č. g. Franc Gasparutti, duh. pomočnik v Perteoli, stopi nazaj v svojo t. j. videmsko škofijo. — Umerla sta: č. g. Jož. Makorič, kaplan v Ronkih in v. č. o. Klar Vaskoti, franc. provincial. R. I. P.

* Teržaška škofija: Č. g. Permuda je postavljen za administratorja v Beršecu. — Umerla sta: č. g. Turcič Juri, fajm. v Beršecu, in Zajc Franc, obnemogli duhovnik v Terstu. R. I. P!

Pogovori vredništva.

Č. g. Fr. Val. kapl. v Mak. ima vse g. Geiger v C.; č. g. Fr. Rrb. fajm. v Abr., smo poslali g. Lercherju v Ljub. — Č. g. Iv. Jag. v Zagr. Kar imate, le koj razdelite, komur ljubo; č. g. Jož. Frl. v G. Hvaležno prejel; pismo moje pride; č. g. J. Š. v št. L. Pridige spet prepozno, uno preojstro; — č. g. Jož. Majc. v Slivn. ima g. Geiger v C.; č. g. M. P. v Gor.: Vsi plačali, nisem nobenemu poslal, uno vse poravnano, za Lik. 1—4 dobiš ti, zaneprej on sam.